

Interna revizija kao temeljna funkcija u bankarstvu

Varga, Paula

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:399893>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-22**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ

Zaprešić

Specijalistički diplomski stručni studij

Financijski menadžment

PAULA VARGA

INTERNA REVIZIJA KAO TEMELJNA FUNKCIJA U
BANKARSTVU

SPECIJALISTIČKI ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2021. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Specijalistički diplomski stručni studij
Financijski menadžment

SPECIJALISTIČKI ZAVRŠNI RAD

INTERNA REVIZIJA KAO TEMELJNA FUNKCIJA U
BANKARSTVU

Mentor:

dr. sc. Josip Kereta

Studentica:

Paula Varga

Naziv kolegija:

Interna revizija

JMBAG studenta:

0234051618

SAŽETAK

Kroz cjelokupni rad proučava se organizacijska struktura, rizici poslovanja i uloga interne revizije u bankarstvu. Cilj rada je analizirati praktične mogućnosti i svrhu interne revizije u pravnim i organizacijskim aspektima. Objašnjava se plan i provođenje interne revizije kao organizacijske funkcije u bankama. U radu se analiziraju metode interne revizije, vrste rizika u poslovanju banaka te prijedlozi za izbjegavanje rizika. Interna revizija bitna je organizacijska jedinica u svakom poduzeću te je detaljnije opisana na primjeru Addiko Bank d.d. Svrha rada je pobliže objasniti internu reviziju i njezin značaj na bankarstvo te sprječavanje rizika u poslovanju.

Ključne riječi: interna, revizija, poslovanje, rizik, banka

ABSTRACT

Throughout the work, the organisational structure, business risks and the role of the internal audit in banking are examined. The aim of the work is to analyse the practical possibilities and purpose of internal audit in legal and organisational aspects. The plan and conduct of the internal audit as organisational functions in banks are explained. The paper analyses internal audit methods, types of bank business risk, and risk avoidance proposals. An internal audit is an essential organisational unit on any action taken and is described in more detail in Addiko Bank d.d. The purpose of the work is to explain the internal audit and its relevance to banking and to prevent business risk.

Keywords: Internal, audit, business, risk, bank

SADRŽAJ

1	UVOD	1
2	TEORIJSKI OKVIRI REVIZIJE.....	2
2.1	Razvoj revizije	2
2.2	Povijesni razvoj revizije u Republici Hrvatskoj	3
2.3	Državna revizija	3
2.4	Eksterna revizija	3
2.5	Interna revizija	4
2.6	Načela, predmet i objekt revizije	6
2.7	Temeljna revizijska načela	6
2.7.1	Osnovna obilježja temeljnih revizijska načela	6
2.8	Objekt i predmet interne revizije	9
3	ORGANIZACIJA INTERNE REVIZIJE	11
3.1	Interna revizija i upravljanje rizicima	13
3.2	Interna revizija u bankama	15
3.3	Organizacijska struktura interne revizije u bankarstvu	16
3.4	Položaj interne revizije u organizacijskoj strukturi banke	16
3.5	Provođenje interne revizije u bankarstvu	18
3.6	Proces izvješćivanja	18
3.7	Vrste izvješća interne revizije.....	19
3.8	Pravila sastavljanja izvješća	20
3.9	Praćenje rezultata	21
3.10	Baselski odbor za superviziju banaka	22
3.10.1	Nastanak Baselskog odbora.....	22
3.10.2	Načela interne revizije u bankama prema Baselskom odboru.....	23
3.10.3	Nedostaci Basel odredbi.....	26
3.11	Dodd-Frank zakon	28
3.12	Basel III i Dodd-Frank zakona	29
4	ADDIKO BANK D.D.	30

4.1	Addiko Bank u Hrvatskoj.....	31
4.2	Opći gospodarski uvjeti.....	31
4.3	Odgovor na pandemiju	32
4.4	Financijski razvoj banke- analiza izvještajnog rezultata.....	33
4.4.1	Neto kamatni prihod	33
4.4.2	Neto prihod od naknada i provizija.....	34
4.4.3	Neto rezultat od financijskih instrumenata i ostali operativni rezultat	34
4.4.4	Poslovni rashodi.....	35
4.4.5	Očekivani kreditni gubici po financijskoj imovini	35
4.5	Detaljna analiza izvještaja o financijskom položaju	36
4.6	Kapitalni zahtjevi i zahtjevi likvidnosti	39
4.7	Procedura rada interne revizije u Addiko banci	40
4.8	Predviđanja za 2021. godinu	45
5	ZAKLJUČAK.....	47
6	LITERATURA	48
7	POPIS SLIKA.....	50
8	POPIS TABLICA	50

1 UVOD

Zašto je interna revizija potrebna u bankarskom sustavu? Zbog povećanja kreditnih institucija tijekom godina nameću se novi zahtjevi u kontroliranju poslovanja institucija i dostavi informacija budućim investitorima. Interna revizija nije samo važna za investitore već i za Upravu, Nadzorni odbor, članove revizijskog odbora i poslovne partnere. Loše upravljane rizicima stvara gubitke tijekom poslovanja te je iz tih razloga nastala interna revizija koja u konačnici treba voditi poduzeće u ispravnom donošenju poslovnih odluka.

Interna revizija vrlo je važna karika u cijeloj revizorskoj industriji, dio je revizijskog posla znanstvene discipline, koje se također sastoje od revidiranih financijskih izvještaja. Danas igra sve značajniju ulogu u upravljanju velikim tvrtkama. S vremenom se interna revizija razvila u visoko profesionalnu savjetničku funkciju čije je područje dubinski razvoj i proširenje rada, od procjene računovodstvenog izvješća do provjere i ocjene učinkovitosti, djelotvornosti i ekonomičnosti cjelokupnog poslovanja određenog entiteta. Interno reviziju provodi organizacija tvrtke i oni sami stvaraju plan za organizaciju i provedbu takvih revizija, a sve u svrhu provjere ukupnih učinkovitosti poslovanja poduzeća. Najvažniji zadatak interne revizije je organizirati, razviti i poboljšati učinkovitost određenih poslovnih funkcija tvrtke, provjeriti kako se donose važne poslovne odluke, provjerite kako funkcioniraju informacije i sustavi u poslovnim subjektima i druge aktivnosti za kontrolu i ocjenu poslovanja.

Svrha ovog diplomskog rada je objasniti zadatke te funkcije interne revizije i kontrole banke. Primjer za ovaj rad uzeta je Addiko Bank d.d.; važnost rezultata takvih revizija, praćenja i analize. Kako spomenuti faktori utječu na poboljšanje i učinkovitost cjelokupnog poslovanja banke. Metodom opisivanja pojasnit će se pojmovi, tvrdnje i činjenice vezani na temu.

2 TEORIJSKI OKVIRI REVIZIJE

Pod ovim naslovom razradit će se tema o razvoju revizije te njezinoj podijeli koje će nas uvesti u samu temu ovog diplomskog rada. Detaljnije će se objasniti njezin povijeni razvoj i podjela na državnu, eksternu i internu reviziju.

2.1 Razvoj revizije

„Riječ revizija potječe od latinske riječi „revidere“ što znači ponovno gledanje, ponovno viđenje te je u skladu s tim, revizija naknadni pregled i preispitivanje poslovnih procesa i stanja“(Crnković, Mijoč, Mahaček, 2010.) Za razumijevanje same suštine revizije naglasak se stavlja na neke od najvažnijih definicija. Opća definicija o reviziji opisuje reviziju kao proces pomoću kojeg se pokušava objektivno sagledati financijski izvještaji organizacije koja se promatra. Nadalje dodatan opis revizije je sakupljanje podataka i dokaza, koji pokazuju ekonomsku vrijednost, za zainteresirane korisnike. Prema Zakonu o reviziji Republike Hrvatske revizija je kontrola financijskih i konsolidiranih financijskih izvještaja te podataka, metoda, isprava i procesa koji se primjenjuju za sastavljanje izvještaja za korisnike koji su ih zatražili. Glavni cilj revizije je doći do istinitosti financijskog položaja i aktivnosti organizacije te da li su ti isti podaci u skladu s računovodstvenim načelima i standardima.

Počeci revizije započinju u Italiji u 15. stoljeću. Neki smatraju da se revizija spominje još ranije u Grčkoj i Egiptu. Prva profesionalna organizacija je osnovana 1581. godine u Veneciji. Pojam revizije se brzo počinje širiti po Svijetu pa tako pojava revizije dolazi i u Englesku. Nakon toga, 1853. godine u Engleskoj osniva se Profesionalno udruženje revizora. Razvoj revizije u SAD-u započinje 1887. godine kada se osniva prvo američko udruženje revizora u državi New York. Tada se prvi put spominje pojam „ovlašteni revizor“ koji se zadržao do danas. U Europi u Njemačkoj se osniva Savez berlinskih knjigovodstvenih revizora. Tržišno gospodarstvo je imalo veliki utjecaj na razvoj revizije. Revizija je pratila razvoj gospodarstva te tako i samo napredovala.

2.2 Povijesni razvoj revizije u Republici Hrvatskoj

Mnogi smatraju da zaposleni u Hrvatskoj nemaju previše iskustva u reviziji te da se revizija počinje razvijati u bivšoj Službi društvenog knjigovodstva (SDK), 1972. godine. Međutim, to nije istina. U bivšoj Kraljevini Jugoslaviji ozbiljniji razvoj revizije započinje 1930. godine u Zgrebu. Revizorski ured osniva se 1935. godine te se ističe da je danas dobro poznato i prihvaćeno stajalište: „Nije privreda radi revizorske službe nego obrnuto: revizorsku službu rodile su potrebe privrede.“(Ružić, 1938.) Početkom Drugog Svjetskog Rata dolazi do stagnacije u razvoju revizije na ovom području, ali u suvremenim uvjetima se počinje naglašavati značaj tržišta i inicijativa revizije se uvodi u svakodnevnu praksu te se radi na njenom usavršavanju i usklađenju sa svjetskim normama. U Republici Hrvatskoj se revizija još razvija i konstituira na primjerene načine koji će predstojati u budućnosti.

2.3 Državna revizija

Državni ured za reviziju je utemeljen 1994. godine. Sredstava poreznih obveznika, poduzeća u državnom vlasništvu, jedinica državnog sektora, jedinica lokalne i područne samouprave, pravnih osoba koje se djelomice ili u potpunosti financiraju iz državnog proračuna, javna poduzeća, nad njima država obavlja reviziju. Kontrolira njihovo poslovanje, točnost i objektivnost financijskih izvještaja. U Republici Hrvatskoj, državni ured za reviziju, je eksterna neovisna organizacija koja stručno obavlja svoj rad. Za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru kojemu podnosi financijske izvještaje.

2.4 Eksterna revizija

„Revizija je ispitivanje ili istraživanje financijskih izvještaja i drugih računovodstvenih evidencija te ostalih evidencija o poslovanju poduzeća od strane neovisnih javnih računovođa izvan promatranog poduzeća.“(Meigs, Whittington, Pany, Meigs, 1988.)

Revizija se može definirati kao pokušaj objektivne usporedbe izvršenih poslova (ili evidencije o izvršenim poslovima) sa specifičnim kriterijima uvažavajući da je :

1. „Potrebno utvrditi usuglašenost između izvršenih poslova i kriterija ,
2. Formirati sud o stupnju usuglašenosti i
3. Saopćiti svoj nalaz nadležnim osobama“ (Fraser, Aiken, 1981.)

Ove definicije se najviše odnose na eksternu reviziju. Temeljne značajke eksterne revizije su: Financijski izvještaji se naknadno ispituju nakon završene poslovne etape. Usklađenost u poslovanju poduzeća tj financijskih izvještaja poduzeća mora biti objektivna i realna. Reviziju obavljaju neovisne stručne institucije izvan poduzeća s objektivnim dokazima te se mišljenje revizora temelji na istima. Poslovima revizije se bave ovlašteni javni računovođe koji pružaju i usluge organizacije financijskog poslovanja, savjetodavnu ulogu menadžmenta. Eksterna revizija se najviše bazira na ispitivanje i obrada temeljnih financijskih izvještaja.

2.5 Interna revizija

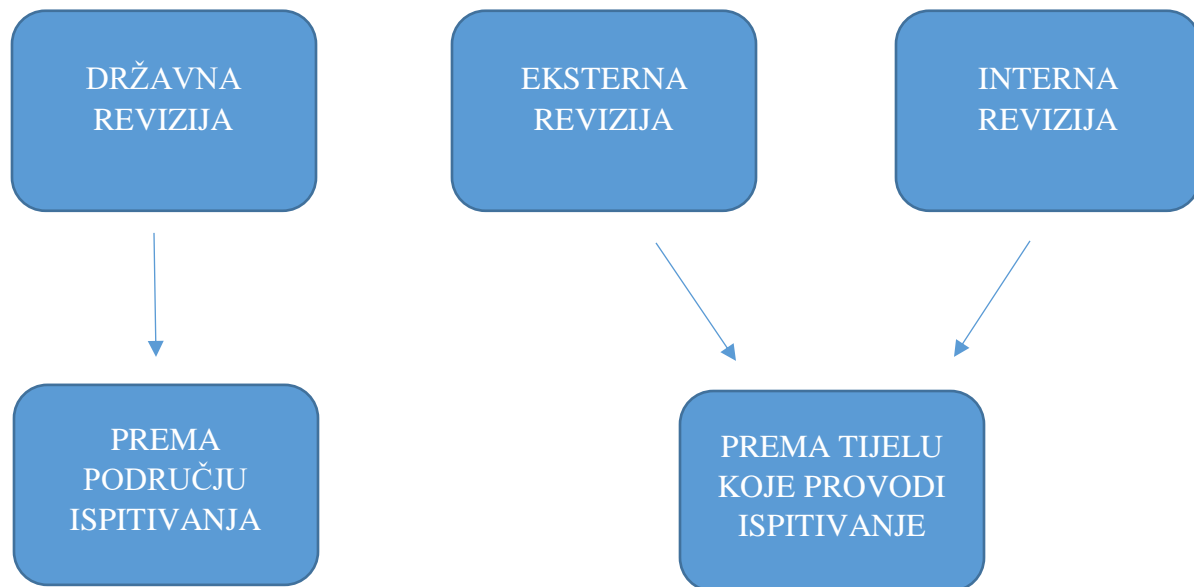
Različito od eksterne revizije postoji interna revizija kojom ćemo se više baviti u ovom diplomskom radu. Cilj interne revizije je ispitivanje i ocjena poslovanja, mogućnost povećanja uspješnosti organizacije te razvoj samog poduzeća. Interna revizija je zadužena za uspješno funkcioniranje poslovnog sustava. Ona utvrđuje istinitost i točnost financijski izvještaja koji dolaze iz različitih organizacijskih dijelova. Također, mora se pobrinuti za objektivnost i realnost financijskih izvještaja. Nakon stvorenog pouzdanog informacijskog temelja mora zaštititi interese vlasnika kapitala.

„Interni revizori zaposleni su u poduzeću gdje obavljaju reviziju i sami organiziraju i provode program interne revizije kao cjeloviti test efektivnosti svih aspekata interne kontrole. Primarni cilj internih revizora je razvoj i poboljšanje efikasnosti različitih poslovnih jedinica u organizaciji, a manje značajno je izražavanje mišljenja o realnosti financijskih izvještaja.“(Tušek, Žager, 2007.)

Možemo reći da interna revizija predstavlja značajan čimbenik bez kojeg je nezamislivo efikasno upravljanje poduzećem i zbog toga se smatra da je interna revizija „produžena ruka menadžmenta“. Eksterna revizija se bazira na zakonskim propisima dok interna revizija, iako nije obavezna, ima velik značaj za poduzeće te ono stvara potrebu za njom. Interna i eksterna revizija se međusobno nadopunjuju jer bolji sustav interne kontrole znači manje provođenje testova

eksterne revizije te tako i manja mogućnost za pronalaskom pogrešaka eksterne revizije. Eksterna revizija započinje s upoznavanjem i ocjenom pouzdanosti internih kontrola na temelju koji se određuje reprezentativni uzorak pomoću kojeg se testiraju podaci iz financijskih izvještaja te se ocjenjuje njihova realnost i objektivnost.

Slika 2.1: Podjela revizije

Izvor: vlastiti rad autorice

2.6 Načela, predmet i objekt revizije

Reviziju ne možemo gledati kao jednu metodu koja se primjenjuje na proces ili kao skup određenih postupaka, moramo sagledati i njezin teorijski značaj. Reviziju ako želimo promatrati kao znanstvenu cjelinu moramo odrediti i definirati njezin pojam to jest predmet i objekt revizije.

2.7 Temeljna revizijska načela

Osnovna pravila ponašanja to jest revizijska načela su temelj struke. Razvojem teorije i prakse revizije dolazi do određenih promjena koje utječu na revizijska načela. Revizijska načela služe kao postulati za izradu revizijskih standarda. „Standardi, kao što je opće poznato, predstavljaju detaljniju razradu pojedinih načela. Zbog toga se s pravom može istaknuti da revizijska načela predstavljaju ishodište revizijskih standarda. U američkoj praksi uobičajeno se ističu sljedeća načela revizije:

1. Načelo profesionalne etike
2. Načelo neovisnosti
3. Načelo stručnosti i kompetentnosti
4. Načelo dokumentiranosti
5. Načelo korektnog izvještavanja“(Tušek, Žager, 2007.)

Američki Opće prihvaćeni revizijski standardi ističu navedena načela. Drugi autori ističu različita načela za kojima nema potrebe za naglašavanjem u ovom diplomskom radu. Treba naglasiti ona načela koja predstavljaju srž revizije te osiguravaju njezin razvoj. Određena načela kao načelo racionalnosti se podrazumijeva te se zato nije naglašavalo u ovom radu.

2.7.1 Osnovna obilježja temeljnih revizijska načela

„Temeljem razmatranja suštine revizije, njene uloge i značaja u suvremenim tržišnim gospodarstvima te temeljem naših postojećih uvjeta može se zaključiti da bi naša temeljna revizija trebala biti:

1. Načelo zakonitosti

2. Načelo profesionalne etike
3. Načelo neovisnosti
4. Načelo stručnosti i kompetentnosti
5. Načelo odgovornosti
6. Načelo dokumentiranosti i
7. načelo korektnog izvješćivanja“(Tušek, Žager, 2007.)

Nadalje objasniti ćemo ranije navedena načela

Načelo zakonitosti

Ovo načelo je jedno od najstarijih te ono zahtjeva da se revizija provodi po zakonskim normama i propisima. Nadležno državno tijelo koje ima zakonsko obilježje ustanovljuje zakonske propise po kojima se revizija provodi. „Zakon o računovodstvu nalaže primjenu Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja , što znači da revizor pri ocjeni financijskih izvještaja mora uvažavati i zahtjeve koji proizlaze iz tih Standarda. Osim toga ovdje je nužno istaknuti i poštivanje onih normi ponašanja koje propisuju nadležne strukovne organizacije, primjerice u Hrvatskoj, udruga revizora. „(Tušek, Žager, 2007.)

Načelo profesionalne etike

Revizori moraju odgovorno i profesionalno donositi odluke prema Kodeksu profesionalne etike revizora. U ovom Kodeksu se najviše razmatraju pojmovi kao što su javni interes, poštenje, objektivnost, odgovornost, neovisnost i kompetentnost. Revizor se u svom radu i ponašanju mora pridržavati određenih pravila ponašanja kako bi zaštitili profesiju. Ako revizor naruši pravila Kodeksa svojim ponašanjem ili radom slijede oštre sankcije.

Načelo neovisnosti

Ovim načelom nalaže se da revizor mora biti samostalan i u potpunosti neovisan. Revizor mora biti u potpunosti samostalan u planiranju i izvođenju poslova revizije. Revizor ne smije biti pod utjecajem višeg menadžmenta zato što oni ponekad žele ograničiti poslove revizije. „U postupku revizije, revizor mora imati na raspolaganju svu potrebnu dokumentaciju i u tom kontekstu on mora surađivati s menadžmentom poduzeća, ali pritom se mora voditi računa da ponekad

menadžment poduzeća neće udovoljiti zahtjevima revizora za potrebnim informacijama te tako revizor može biti doveden u podređen položaj u odnosu na menadžment poduzeća, čime se može ograničiti njegova neovisnost.“ (Tušek, Žager, 2007.)

Kada govorimo o samostalnosti interne revizije ona mora biti neovisna i od drugih funkcija poduzeća. Interna revizija će postići neovisnost i samostalnost kada će moći upravljati svojim odjelom i imati dobar položaj u organizacijskoj strukturi.

Načelo stručnosti i kompetentnosti

Ovo načelo zahtjeva da revizor, osim moralnih i etičkih normi, posjeduje znanje i obrazovanje koji mu omogućavaju obavljanje djelatnosti revizije. Zahtjeva se praktično iskustvo te obrazovanje ekonomske struke. Također budući revizori polažu posebne stručne ispite nakon kojih posjeduju zvanje „ovlašteni revizor“ te certifikat sa stečenim znanjem koja im omogućava da se bave revizijom i njezinim poslovima. „U pravilu se radi o vrlo strogom ispitu čija je provedba najčešća pod ingerencijom nacionalnih instituta za reviziju pojedinih država (u našim uvjetima to je od 1993. godine do danas Hrvatska udruga revizora, a u budućnosti Hrvatska revizorska komora koja se treba osnovati temeljem novog Zakona o reviziji) koji izdaju i certifikate o stečenim revizijskim zvanjima.“ (Tušek, Žager, 2007.)

Načelo odgovornosti

„Načelo odgovornosti zahtjeva od revizora da utvrdi konkretnu odgovornost za nastale eventualne nepravilnosti u poslovanju otkrivene tijekom revizije. U slučaju prikrivanja stvarnog stanja i donošenja pogrešne ocjene, odgovornost snosi revizor.

Odgovornost revizora najčešće se preispituje u situacijama kada se utvrdi da je neko društvo pretrpjelo gubitke jer se oslanjalo na mišljenje istog. Također, revizor snosi odgovornost i za poslove koje je netko drugi obavljao u njegovo ime.”(<https://alphacapitalis.com/2019/11/10/7-nacela-revizora/>)

Načelo dokumentiranosti

“Načelo dokumentiranosti odnosno pribavljanja dokaza znači da revizori donose mišljenje temeljem dokaza u obliku računovodstvene, statističke i ostale operativne evidencije koje trebaju

biti pouzdane, pregledne, dobro organizirane i ažurne.”(<https://alphacapitalis.com/2019/11/10/7-nacela-revizora/>) Svaka promjena se bilježi odgovarajućom dokumentacijom. Dokumentacija iskazuje ispravno revizijsko mišljenje i ukazuje nam kako je revizija obavljena. Ta ista dokumentacija nam pruža mogućnost nadzora provedene revizije te ponekad služi kao podloga za naknadnu ocjenu korektnosti revizije.

Načelo korektnog izvješćivanja

Ovo načelo sastoji se od izražavanja revizorskog mišljenja, koje mora biti konkretno i korektno, a ono se temelji na izvršenoj reviziji. Revizorsko mišljenje je glavni element koji nam govori o realnosti i objektivnosti financijskih izvještaja i o poslovanju organizacije. Mišljenja mogu biti s rezervom, pozitivno ili negativno.

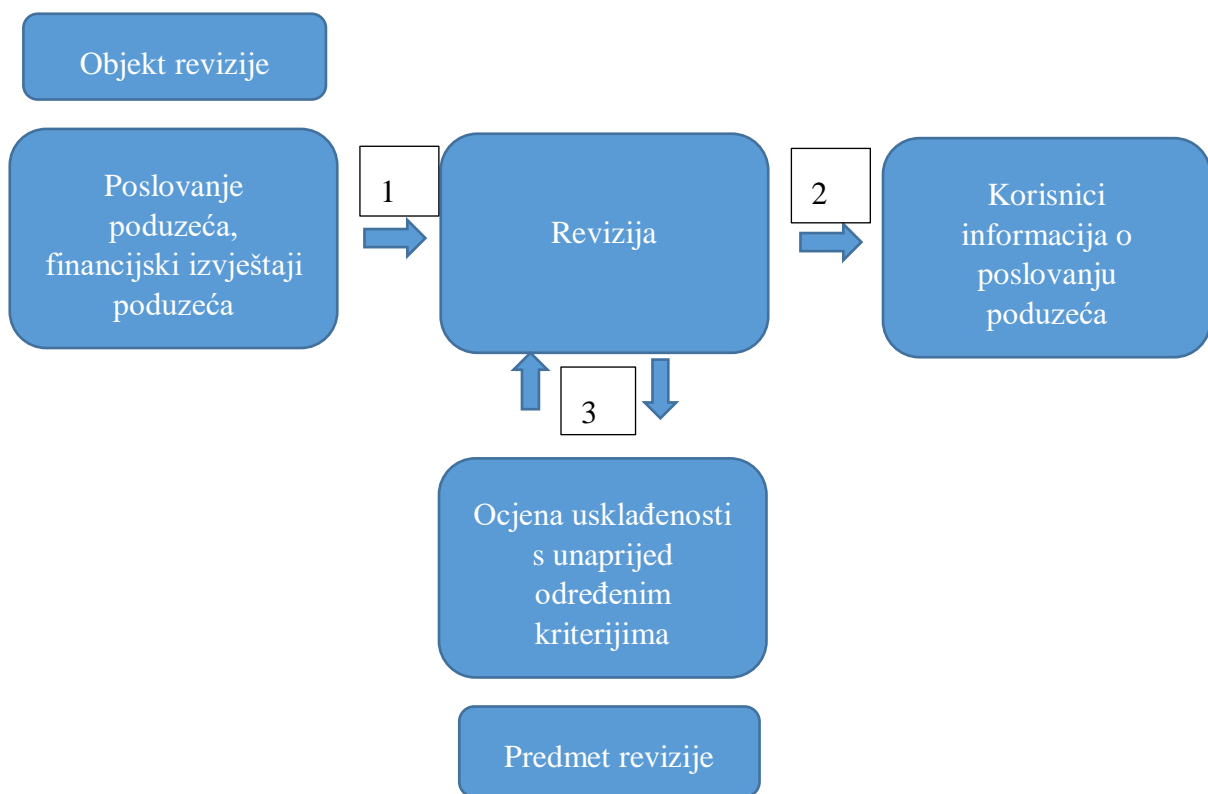
„Svako od navedenih načela izrazito je bitno da se poštuje tijekom revizijskog postupka. Ona zaista predstavljaju temelje za koncipiranje i razvoj revizijskih standarda kao značajne pretpostavke korektno provedbe revizije. Ta načela nisu stalna i nepromjenjiva već zavisno od razvoja teorije i prakse dolazi i do njihove promjene.”(www.alphacapitalis.com, pristupano: 20.3.2021.)

2.8 Objekt i predmet interne revizije

Objekt interne revizije je poslovanje poduzeća. Naglasak je na poslovanju poduzeća te na pojedinim segmentima koji čine cjelinu koja se nadgleda. Također, možemo istaknuti nadzor nad računovodstvenim sustavom i sustavom internih kontrola, koje obavlja interna revizija. Interna revizija kada izvrši nadzor poslovanja poduzeća, svoja izvješća dostavlja višim razinama menadžmenta. Na izvješće direktno utječu pravilno određeni kriteriji, ocjene poslovanja i definiranje postupaka ocjene tog poslovanja. Kvaliteta izvještaja je određena tim kriterijima. Uobičajeno se ističe da poduzeće mora poslovati sukladno ciljevima i politikama poduzeća, zakonskim propisima i ostalim pravilima na razini promatranog poduzeća (npr. standardi kvalitete, standardni troškovi, poslovni planovi, interni pravilnici, odluke tijela društva, provedbeni akti).“(Tušek, Žager, 2007) Interni revizor ističe nedostatke poslovanja poduzeća s ciljem unaprjeđenja i otklanjanja nedostataka. Interni revizor provjerava je li menadžment usvojio predložene promjene u poslovanju te također prati te promjene i kako one utječu na funkcioniranje u poduzeću to jest imaju li pozitivnog doprinosa.

1. Upoznavanje poslovanja poduzeća i finansijskih izvještaja poduzeća, tj. akceptiranje objekata revizije.
2. Usporedba poslovanja poduzeća i njihovih finansijskih izvještaja s unaprijed postavljenim kriterijima i ocjena usklađenosti koja se provodi sukladno s revizijskim standardima i kodeksom profesionalne etike.
3. Dostavljanje objektivnih i realnih informacija zainteresiranim korisnicima (npr. vlasnicima, kreditorima, menadžmentu i slično).

Slika 2.2:Objekt i predmet revizije

Izvor(Žager, Žager, 1999.)

3 ORGANIZACIJA INTERNE REVIZIJE

Banka svoje poslove temelji na načelima likvidnosti i solventnosti, zato što pod pojačanim utjecajem rizika likvidnosti dovodi u opasnost gubitka likvidnih sredstava te ugleda kod svojih klijenata i pozicije na tržištu. Uz pomoć bankarskog poslovanja realizacija monetarnog sustava je osigurana zbog nadzora banaka i nadzora njihove likvidnosti i solventnosti. Bankarstvo se rapidno razvija te svaka banka treba kontinuirano pratiti promjene koje se dešavaju u internoj reviziji i sukladno tome ih treba unaprjeđivati i efektivno provoditi. Upravo radi toga svaka banka mora imati sektor interne revizije koji će pratiti nadolazeće promijene. Prema Zakonu svaka banka je dužna organizirati internu reviziju. Organizacijska struktura interne revizije ovisi o svakoj banci to jest ponajviše o veličini banke te o nadzornom odboru, upravi i menadžmentu. „Napisano je pravilo da u manjim bankama internu reviziju mogu obavljati pojedinci koji nisu u radnom odnosu s punim radnim vremenom . Kod većine srednje velikih banaka internu reviziju obavlja jedna osoba, dok je u velikim bankama rukovoditelj interne revizije i menadžer koji je odgovoran za izvršenje plana i podjelu poslova ostalim internim revizorima s kojima dijeli odgovornost za izvršenje ciljeva revizije.“(Mijoč, Kovač, Marijanović, 2011.) U većini banaka u Republici Hrvatskoj interna revizija je organizacijska poslovna jedinica koja se određuje Pravilnikom o radu interne kontrole i revizije, Standardom profesionalnog obavljanja interne kontrole i revizije, Kodeksom profesionalne etike. Uprava banke i nadzorni odbor sastavljaju smjernice za rad interne revizije i kontrole. Interna revizija pridonosi unaprjeđenju poslovanja banke te je ona neovisna jedinica. Interna revizija je neposredno podređena najvišem rukovodstvu. Funkcija interne revizije trebala bi biti izravno podređena revizijskom odboru ili nadzornom odboru. Ako je podređena revizijskom odboru onda taj isti služi kao savjetodavni organ nadzornog odbora koji služi za pružanje veće kvalitete i pouzdanijih financijskih informacija koje su potrebne nadzornom odboru. “Zadaća je revizijskog odbora raspravljati o planovima i godišnjem izvješću interne revizije te nadzirati proces financijskog izvješćivanja.“ (Mijoč, Kovač, Marijanović, 2011.)

Uloga interne revizije se proširila te ima veliku važnost u upravljanju rizicima i aktivnostima. Radi proširenja spektra poslova kojima se interna revizija bavi još jedan zadatak koji mora pratiti je savjetovanje u cilju povećanja dodane vrijednosti za banku. Interna revizija i kontrola su komponente koje služe banci za pružanje učinkovitog i djelotvornog sustava te sigurnog i stabilnog poslovanja. „Specifičnosti internih kontrola u bankama:

1. Izrazita zakonska reguliranost
2. Preuzimanje rizika u poslovanju
3. Velik broj transakcija i ovisnost o informacijskim sustavima za njihovo procesiranje i
4. Razvoj novih proizvoda i sofisticiranih tehnologija“(Bašić, 2000.)

Ciljevi interne revizije su sastavljanje pouzdanih i potpunih financijskih izvješća koja se ne smiju kositi s pravilima te zakonskim i ostalim propisima. Svoje funkcije izvršava dosljedno i učinkovito te mora izgraditi temelje na kojima može izvršiti spomenuto. Ona koristi Pravilnik interne revizije kojim utvrđuje ovlasti i odgovornosti internih revizora i drugih radnika prilikom obavljanja poslova interne revizije. Strateški plan, postavljanje ciljeva i plana resursa odjela, godišnji plan rada s definiranim ciljevima, revizijski program za svako područje rada i model procjene rizika sastavlja interna revizija. U zakonu o bankama u Republici Hrvatskoj propisano je kako interna revizija obavlja nadzor nad poslovanjem banke. Zakonom je također istaknuto kako interna kontrola unutar banke mora djelovati neovisno i samostalno kao dio organizacije. Interna revizija mora biti neovisna jedinica koja obavlja poslove interne kontrole prema standardima i praksom interne revizije u svijetu. Zakonska rješenja, preporuke i smjernice nalažu stroge kriterije i norme ponašanja. Prisutnost informacijskog sustava u bankama predstavlja strožu kontrolu interne revizije zbog veće mogućnosti pogrešaka radi njezine raširenosti. Stvara se potreba za upravljanjem rizicima. U bankama se obuhvaćaju pravila, norme i postupci koji pružaju učinkovito funkcioniranje tehnologije. Ta ista tehnologija pruža nadzor nad cjelokupnim poslovanjem banke i efikasnim upravljanjem rizika. „Rizici kojima je banka izložena i kojima treba upravljati su sljedeći:

1. **Rizik likvidnosti** – banka mora raspolagati svojom imovinom u visini koja je nužna za pokriće dospjelih obveza – banka treba planirati i pratiti novčane odljeve i priljeve i donositi mjere za sprječavanje ili otklanjanje uzroka nelikvidnosti.
2. **Kreditni rizik** – rizik gubitka zbog dužnikova neispunjena obveza prema banci
3. **Tržišni rizici** (kamatni, devizni i dr.) – rizici od gubitaka zbog promjene kamatnih stopa, tečajeva stranih valuta, cijene vrijednosnih papira, raznih financijskih instrumenata i drugih tržišnih rizika

4. **Rizik izloženosti** – rizik banke prema jednoj osobi s osnova potraživanja po danim kreditima i drugim osnovama, ulaganjima u vrijednosne papire i vlasničke uloge te drugim preuzetim obvezama
5. **Rizik kapitalnih ulaganja** – rizik banke zbog prevelikog ulaganja u zemljište, zgrade i opremu, prostor
6. **Operativni rizik** – rizik da se poslovne operacije neće odvijati prema utvrđenim pravilima

3.1 Interna revizija i upravljanje rizicima

„Temeljna odgovornost internog revizora u upravljanju rizicima poduzeća je „biti podrška ili servis menadžmentu u upravljanju rizicima“ što znači da je uloga interne revizije u cjelokupnom procesu upravljanja rizicima uglavnom savjetodavna i nadzorna.“(Tušek, Žager, 2007.)

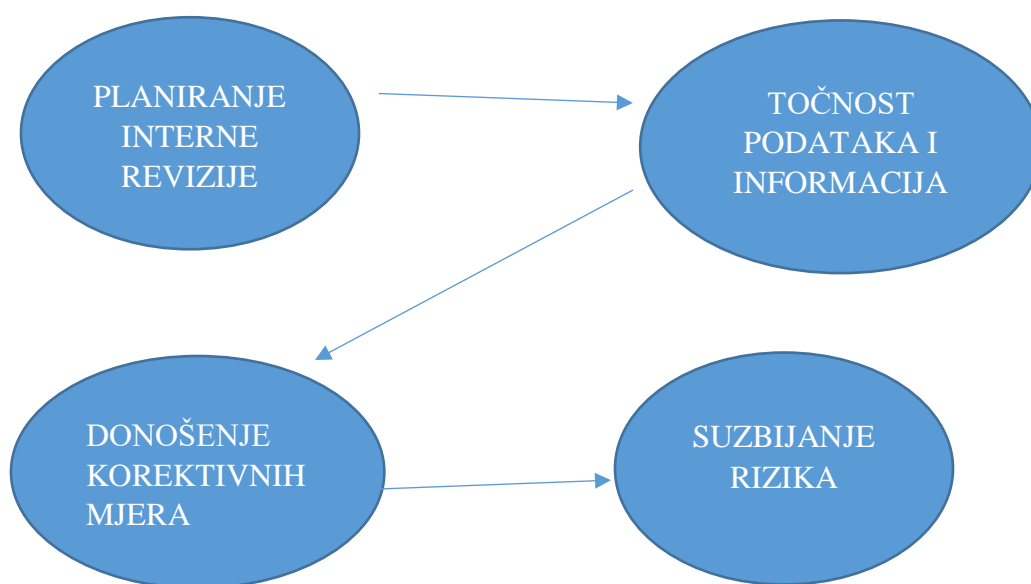
Informacije kao što su misija i ciljevi poduzeća te točne vlastite procjene revizora utječu na procjenu rizika. Spremnost poduzeća na rizike ključan je element opstanka. Pravovremeno reagiranje na informacije koje pruža interna revizija spriječit će propast poduzeća, možda će čak i ostati nedodirnuta što se tiče financijske strukture. „U pogledu pouzdanosti i integriteta financijskih i operativnih informacija, učinkovitosti i djelotvornosti poslovanja, zaštite imovine te poštivanju zakona, propisa i ugovora.“(Međunarodni okvir profesionalnog djelovanja, 2009.)

Interna revizija mora procjenjivati i spriječiti mogućnost nastanka prijevare. Oni se nose s rizikom nastanka prijevare. Proces upravljanja rizicima razlikuje se u menadžmentu i internoj reviziji. Menadžment je odgovoran za upravljanje rizicima organizacije kao što je banka dok interna revizija identificira, vrednuje i suzbija rizike. Nadalje, ulogu interne revizije definira glavni revizor prema očekivanjima višeg menadžmenta i Uprave. Odgovornosti interne kontrole su definirane od strane odbora i višeg menadžmenta. Periodično ocjenjivanje procesa upravljanja rizicima poduzeća također definira interna kontrola.

Postoje temeljne aktivnosti koje interna revizija mora obavljati u kontroli rizika. „Poduzimanje angažmana s izražavanjem uvjerenja u okviru procesa upravljanja rizicima poduzeća podrazumijeva procjenjivanje oblikovanja i funkcioniranje procesa uspostavljenih sa svrhom upravljanja rizicima poduzeća, zatim procjenjivanje upravljanja rizicima koji se smatraju ključnim za poslovanje poduzeća, uključujući procjenjivanje učinkovitosti kontrola, ali i drugih odgovora

na rizike te pružanje uvjerenja o adekvatnosti procjene rizika i izvještavanja o statusu rizika i kontrola.“(The Institute of Internal Auditors, 2009.) Opseg aktivnosti upravljanja rizicima ovisi o količini informacija koje pruža eksterna revizija i uprava. Nadalje, ovisit će o razvijenosti procesa i točnosti podataka. Za poboljšanje upravljanja rizicima i kontrolnim procesima, savjetodavne usluge interne revizije odnose se na opravdane aktivnosti. Savjetodavne usluge pomažu kod oblikovanja i poboljšanja procesa samo ako interna revizija nema nikakvu ulogu za njihovo upravljanje i ono je obveza menadžmenta.

Slika 3.1: Proces interne revizije

Izvor: vlastiti rad autorice

3.2 Interna revizija u bankama

Banku danas možemo definirati kao instituciju čije se poslovanje temelji na prikupljanju sredstava, plasiranjem sredstava i pružanjem financijskih usluga. Glavna funkcija banke je prikupljanje sredstava te stvaranje obveze prema onome kome uzima sredstva ili onaj koji joj ih pruža. Krediti banci služe za daljnje plasiranje tih istih sredstava. U bankarstvu razlikujemo dvije vrste banaka, a to su središnje banke i poslovne ili komercijalne banke. Poslovne banke prema pravilima koja im postavljaju zakoni i politike središnje banke kreiraju depozitni novac. Poslovne banke plasiraju novac prema fizičkim ili pravnim osobama koje ga nemaju od viškova prikupljenih od poduzeća i građana. One stvaraju dobit kao razliku između aktivnih i pasivnih kamata. Aktivna kamata se prikuplja od zajmotražitelja, a pasivna kamata se plaća štedišama. (Gregurek, Vidaković, 2011.)

“Interna revizija mora biti neovisna i objektivna te stoga svoje zadatke mora obavljati “profesionalno i bez upletanja bilo koje strane”.(Mijoč, Kovač, Marijanović, 2011.) “Zadaci interne revizije su sastaviti planove, preispitati dobivene informacije te na kraju dati preporuku za poboljšanje organizacije. Pružanje sistematične pomoći upravi u ostvarivanju njihovih ciljeva, ostvarivanja dobre tržišne ocjene, provođenja dobre kontrole i na kraju dobro upravljanje je od iznimne važnosti. Zaštita imovine je također jedan od važnijih zadataka interne revizije. “Važećim standardima za interne revizore ističe se da “interni revizori trebaju provjeriti način čuvanja imovine i, prema slučaju, provjeriti postojanje takve imovine.” (Mijoč, Kovač, Marijanović, 2011.) Ocjenjuje se i učinkovitost sustava interne revizije. Poboljšanje kontrole, odgovorno ponašanje zaposlenika u internoj kontroli, ponašanje u skladu s načelima interne kontrole za te stavke je odgovoran rukovoditelj odjela interne revizije. Menadžment implementira i održava adekvatne sustave internih kontrola, sustav mjerenja odgovarajućih bankovnih rizika, sustava povezivanja rizika banke s utjecajem na kapital banke, te odgovarajući sustav usklađivanja sa svim zakonskim pravilima. To su osnovni zadaci interne revizije prema D.Ružiću. (Ružić, 2003.)

Banka mora raditi na unaprjeđenju procedure koja identificira, mjeri, prati i kontrolira rizike za koje postoji mogućnost da se dese u bankarskoj industriji. Nedostaci koje nam je prikazala eksterna revizija otklanja i pokušava spriječiti od ponovnog nastajanja, interna revizija. “To znači da osim navedenih zadataka te ocjenjivanje učinkovitosti sustava internih kontrola, interni revizori moraju paziti na sve uvjete i poslove koji mogu biti rizični za poslovanje.” (Mijoč, Kovač, Marijanović,

2011.) Uprava i Nadzorni odbor prema preporukama interne revizije rješavaju propuste, neučinkovitost, sukob interesa i zlouporabu položaja.

3.3 Organizacijska struktura interne revizije u bankarstvu

Položaj interne revizije ovisi o veličini banke, o složenosti bankovnih operacija te važnosti interne revizije i njezine funkcije od strane nadzornog odbora, uprave i menadžmenta. Način ustrojenja interne revizije unutar organizacije ovisi o mnogo karakteristika. Postoje dvije mogućnosti ustrojenja interne revizije u bankarstvu. Banka može imati jednog zaposlenog internog revizora ili može imati cijeli sektor s više internih revizora koji imaju izvršnog direktora i upravitelja. Najčešće u manjim bankama internu reviziju obavlja pojedinac, dok u većima cijela služba koja je odgovorna za izvršenje kontrole. Odgovornosti i ovlasti interne revizije su utvrđene Pravilnikom o internem ustrojenju banaka. Tim pravilnikom se utvrđuje odgovornosti revizora prilikom provođenja zadataka i procesa revizije. Nadzorni odbor i uprava donose smjernice prema kojima banka treba provoditi internu reviziju. Sektor interne revizije je uvijek podređen najvišem rukovodstvu. Funkcija interne revizije je uvijek podređena nadzornom odboru ili revizijskom odboru, a time je revizijski odbor podređen nadzornom odboru.

Revizijski odbor je sektor koji svaka banka i druge financijske institucije kao što su osiguravajuća društva, investicijski i mirovinski fondovi moraju imati, a određen je Zakonom o reviziji. Revizijski odbor služi za kontrolu procesa financijskog izvještavanja te se raspravlja o godišnjim planovima i izvješćima interne revizije.

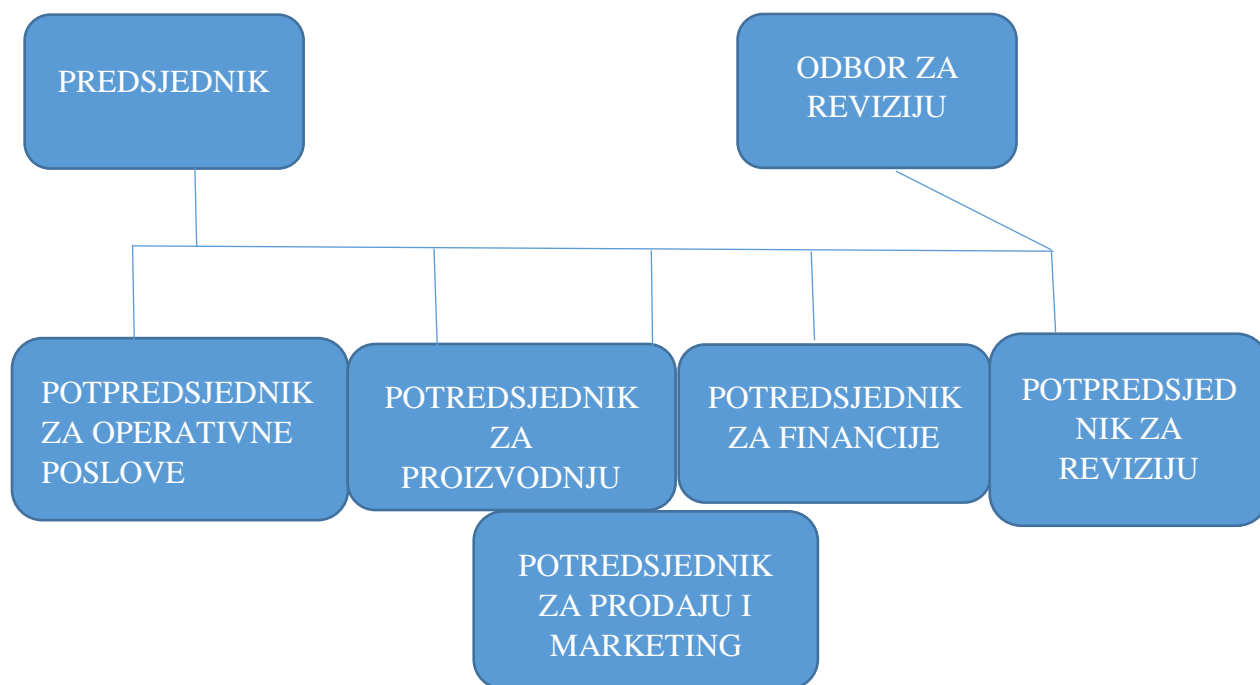
3.4 Položaj interne revizije u organizacijskoj strukturi banke

Menadžment određuje kako će interne revizija biti pozicionirana u banci. Također, menadžment uspostavlja okvire interne revizije prema kojima ona mora funkcionirati u samom poduzeću. Stupanj potpore koji interna revizija dobije od menadžmenta itekako utječe na njezinu uspješnost. Menadžment mora sažeto navesti politike kojih se interna revizija mora pridržavati. Izvještavanje menadžmenta od strane revizije je definirano politikom poduzeća te ono govori da je objektivnost ključna u ispravljanju prijavljenih stanja. Utvrđene su i korektivne mjere koje interna revizija mora provoditi te navodi da zaposlenici interne revizije mogu pristupiti bez ograničenja svim podacima

i aktivnostima poduzeća. Funkcija revizije je bila pod nadležnošću kontrolinga i dopredsjednika zaduženog za financije. Zato je revizija prije bila ograničena na računovodstvo i financije. Sada je revizija proširena i na nefinancijske odjele u banci. “U postavljanju funkcije revizije valja uzeti u obzir dva bitna čimbenika. Prvo je da bi njena neovisnost morala biti zajamčena kako formalno tako i neformalno. Drugo, mora biti postavljena na razinu koja potvrđuje potporu menadžmenta. “(Alexander Hamilton Institute, 1998.)

U idealnom svijetu organizacijska struktura sastoji se od Odbora za reviziju, dopredsjednika poduzeća, predsjednika i članova upravnog odbora. Revizija izvještava Odbor za reviziju i time je zajamčena neovisnost interne revizije.

Slika 3.2: Primjer pozicioniranja funkcije revizije unutar tipičnog poduzeća

Izvor: Alexander Hamilton Institute, 1998.

Interna revizija mora biti organizirana tako da izvršava ciljeve interne revizije i poduzeća. Nakon toga ima cilj osposobljavanja zaposlenika za obavljanje radova interne revizije. Revizija najčešće zapošljava zaposlenike s različitim profesionalnim pozadinama. Sastav osoblja ovisi o ciljevima poduzeća, vrsti poslovanja poduzeća, ciljevima revizije koje definira menadžment te o vlasništvu poduzeća.

3.5 Provođenje interne revizije u bankarstvu

Izvještaji o rezultatima provedene interne revizije moraju biti sastavljeni po određenim normama i pravilima. Pravila po kojima se pišu izvještaji interne revizije proizlaze iz Hrvatskih i međunarodnih standarda te iz smjernica za rad i praksu internih revizora. Izvješća moraju biti sastavljena po logici po kojoj se određuju naslovi, teme područja, grupiranje tih tema, procjenom rizika te prema zadacima i ciljevima kontrole koju izvršava interna revizija. Prema Crnković, Mijoč, Mahaček (2010) finalno izvješće interne revizije mora biti jasno, objektivno, konstruktivno, sažeto i pravodobno. Moraju se prikazivati stvarna stanja u poduzeću nad kojim se vrši revizija. Jasno razumljiva i čitljiva izvješća koja izbjegavaju nepotrebne pojedinosti su zahtijevana od direktora i ostalih subjekata koji će čitati to izvješće. Konstruktivno izvješće pomaže organizaciji uvidjeti pogreške i nedostatke u poslovanju te će mu pomoći u daljnjim ispravcima svojih grešaka. Pravodobna izvješća koja su predana u točno određenom vremenskom periodu radi omogućavanja organizaciji pronalaska grešaka i ispravljanja istih predloženih od strane interne revizije. Također, svako izvješće mora imati nalaze do kojih se došlo provođenjem interne kontrole nad poduzećem te za njih postoje dokazi, problemi, nepravilnosti i nezakonitosti u provođenju poslovne politike određenog subjekta.

Izvješće je strukturno sastavljeno od: uvoda, svrhe, opsega, ciljeva i zadataka interne revizije, izvještaja o nalazima interne revizije, načinu provođenja ispitivanja i utvrđivanja rizika, nalaza revidiranih područja, nalaza utvrđenih rizika, preporuke za poboljšanje poslovanja te zaključci.

3.6 Proces izvješćivanja

Najvažniji rezultat interne revizije je izvješće internog revizora što je konačan i najvažniji rezultat procesa. U konačnom rezultatu interne revizije gdje se opisuju mišljenja, savjeti i preporuke trebaju se nalaziti smjernice za poboljšanje koje će se implementirati u poslovanje poduzeća. Proces izvješćivanja kreće s planom koji opisuje okvire i smjernice za daljnje izvješćivanje interne revizije. Revizijski ciljevi, koji su važan segment u internom izvješćivanju, oni su polazište za provođenjem postupaka koji će biti sastavan dio izvješća. Ton izvješća mora biti profesionalan i menadžerski te radi tona izvješća i stila pisanja ovisi hoće li to isto izvješće biti prihvaćeno te hoće li se postupiti prema navedenim savjetima i preporukama. Nadalje, komunikacija između izravno

i neizravno uključenih osoba od velike je važnosti za sastavljanje izvješća. Nakon što se sa stajališta i mišljenja odjela interne revizije, uprave i sugovornika postigne dogovor, dosljedan akcijski plan će se provesti i poduzeti u najkraćem mogućem roku. Proces izvješćivanja završava prije spomenutim radnjama upravljanja, koje su obično usmjerene na promjenu i poboljšanje sustava internih kontrola i cjelokupnog poslovanja tvrtke. Izvješće je komunikacijski alat neophodan za postizanje poslovnih rezultata svake organizacije uključujući i banke.

3.7 Vrste izvješća interne revizije

Uz konačno izvješće o reviziji sastavljaju se i druga izvješća za određena vremenska razdoblja. Ona su:

- Godišnje izvješće interne revizije
- Kvartalno izvješće interne revizije
- Mjesečno izvješće interne revizije
- Izvješće o rezultatima preliminarnog ispitivanja
- Privremeno izvješće
- Sažeta izvješća
- Izvješće o praćenju ostvarenih rezultata
- Izvješće o otkrivanju prijevare
- Usmena izvješća
- Izvješća o ocjeni i radu internih revizora.

Niže objašnjena nekih navedenih izvješća.

Godišnje izvješće interne revizije se podnosi revizijskom odboru i najvišoj razini menadžmenta u nekom poduzeću. U tom izvješću su prezentirani rezultati kontrole provedeni u jednoj godini te se uspoređuju s godišnjim planom interne revizije.

Kvartalno izvješće interne revizije je jednako godišnjem ali za manje vremensko razdoblje, odnosno jedan kvartal. Uspoređuje se s kvartalnim planom interne revizije te su u njemu sažeti troškovi koji su nastali u odjelu interne revizije.

Mjesečno izvješće interne revizije se sastavlja radi utvrđivanja nastalih nepravilnosti u poslovanju i radi lakše korekcije istih.

Privremeno izvješće interne revizije sastavlja se kada je potrebno utvrditi dugotrajne i velike revizijske postupke. Naglašavaju se informacije koje zahtijevaju pozornost, izmjene informiranja menadžmenta tijekom ispitivanja procesa. Postupno se priprema izrada konačnog izvješća kada se sastavlja privremeno izvješće.

Izvješće o praćenju ostvarenih rezultata sadrži podatke o usvajanju korektivnih mjera i aktivnosti od strane menadžmenta, koje je preporučila interna revizija. Provjerava se implementacija tih mjera u poslovanje poduzeća.

Izvješće o otkrivanju prijevара je bitno izvješće za svako poduzeće te ono omogućuje prevenciju i rano otkrivanje prijevара u poslovnom svijetu.

Usmena izvješća i izvješća o ocjeni i radu internih revizora, ona su sastavljena od rukovoditelja interne revizije kako bi se pratio rad pojedinačnih revizora koji su zaduženi za jedno veće izvješće. Ono služi kao temelj za donošenje odluka u rasporedima revizora za projekte na kojima rade.

3.8 Pravila sastavljanja izvješća

Glavni revizor uvijek mora imati na umu da nisu svi koji čitaju njegovo izvješće profesionalni revizori stoga mora svoje izvješće prilagoditi široj publici i ne opterećivati izvješće s metodama i tehnikama koje služe za provođenje kontrole. Revizorska izvješća trebaju biti sažeta, konstruktivna, objektivna i razumljiva. Revizorski nalazi, zaključci i preporuke ne smiju sadržavati predrasude. Najviše pravila se odnosi na stil pisanja internog revizora. Interni revizor ima vlastita pravila pomoću koji sastavlja svoje izvješće, ali mora koristiti i postupke sastavljanja. Neka od njih su: navodi ne smiju biti dvosmisleni te moraju biti precizni i specificirani, mora se koristiti što jednostavniji način pisanja, logička struktura pisanja redoslijeda rečenica, izbjegavanje pisanja istih riječi te mnoga druga pravila.

3.9 Praćenje rezultata

Interni revizor sam određuje kome i kada će priopćiti rezultat izvješća. Kada se izvješće dostavi računovodstvu i Upravi ona poduzima određene radnje te sastavlja plan aktivnosti to jest korekcije koje će uvesti te o tome obavještava internu reviziju, menadžment ili odbor za reviziju. Bankovni supervizor ima veliku ulogu nakon dostave izvještaja. Supervizor ocjenjuje internu reviziju i njezin angažman te postavlja pitanja da li je njihov rad i procjena pouzdana. Kada se to pitanje riješi supervizor utvrđuje potencijalni rizik poslovanja te se utvrđuje problem u poslovanju organizacije. Uvođenjem plana za korekciju problema koji se može modificirati ili u potpunosti prihvatiti mora se odrediti i vremenski rok za izvođenje tih istih mjera.

Ako dođe do ponovnog provođenja interne revizije smatra se da su se odbacile predložene korektivne mjere. Razlozi zbog kojih je moglo do toga doći su: nedostatak informacija unutar organizacije, smanjenje suradnika interne revizije, nedostatak znanja, nerazumijevanje predloženih korektivnih mjera te nedostatak korektivnog okvira.

Neodgovarajuća provedba plana korektivnih mjera ometa postizanje utvrđenih ciljeva u određenoj organizaciji i postavlja pitanja s internim revizorima i učinkovitošću kontrole, što može imati vrlo negativan i dugoročan utjecaj na cjelokupno poslovanje cijele organizacije. U ovom slučaju organizacija ili banka.

3.10 Baselski odbor za superviziju banaka

3.10.1 Nastanak Baselskog odbora

Nastanak Baselskog odbora za superviziju banaka nastaje 1988. godine, a njegovo dopunsko izdanje Basel II je izdano 1996. godine. Glavna značajka odluke Basel II je definiranje jamstvenog kapitala i okvira jamstvenog kapitala koji mora pokrivati 8% rizika poduzeća. Basel I je zaustavio negativan trend smanjivanja kapitala banka. S obzirom na to da Basel I nije mogao odgovoriti na sva pitanja dolazi do njegova unaprjeđenja te se u tu odluku uključuju kapitalni zahtjevi za tržišne rizike. Nakon najave za unaprjeđenjem Basela I, 2001. godine osniva se skup drugih konzultativnih papira. Treći konzultativni papir izdaje se 2003. godine o Novom baselskom sporazumu o kapitalu. Konačan tekst je izdan u lipnju 2004. godine, a početak korištenja Basel II, kao novog koncepta izračunavanja adekvatnosti kapitala banke, kreće 31.12.2006. godine. U Hrvatskoj se počinje primjenjivati od 1.1.2009. godine.

„Basel II predstavlja novi koncept izračunavanja adekvatnosti kapitala banke, nudeći pri tom nova pravila u mjerenju i upravljanju rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju. S obzirom na to da je kapital osnova bančinog rasta, te zaštita od neočekivanih gubitaka, Basel II definira kolika je vrijednost vlastitog kapitala banke dostatna za pokriće svih neočekivanih gubitaka.“(Šarlija, 2008.)

Basel III se nadovezuje na Basel II te isto kao i prethodnici ovog sporazuma služi za regulaciju svjetskog bankovnog kapitala te za uspostavljanje kontroliranog financijskog tržišta. Zbog velikog utjecaja financijske krize 2009. godine dolazi do potrebe usavršavanja Baselskog sporazuma i donošenja zakona za većom zaštitom potrošača. Zbog tih novonastalih promjena, nakon nekoliko godina, počinje se sankcionirati ilegalno i neetično financijsko poslovanje. Također unaprjeđenjem spomenutih regulatornih mjera očekujemo veliko smanjenje neetičnog ponašanja financijskih institucija. (Peša, Zubak, Mitrović, 2015.) Spomenuti sporazum još nazivamo i Globalni regulatorni okvir za otpornost banaka i bankarskog sustava. “Primarni cilj Basel III sporazuma je poboljšati sposobnost banke da apsorbira gubitke imovine bez utjecaja na ostatak gospodarstva. U pogledu regulacije kapitala Basel III uglavnom se fokusira na količinu i kvalitetu kapitala u vlasništvu banaka.”(Peša, Zubak, Mitrović, 2015.)

Namjera definiranja vrijednosti vlastitog kapitala je zaštita banke od rizika insolventnosti. Definiranjem kapitala povećavamo stabilnost banke, njezin rast i razvoj. Preveliko smanjenje kapitala banke stvara nesposobnost preuzimanja gubitka, stvara mogućnost bankrota te ugrožava depozitare. Previsoki kapital može dovesti do smanjenja profitabilnosti poslovanja tako da onemogućuje ostvarivanje visoke razine povrata na izvore sredstava. Baselskim odborom teži se usklađenju regulatornog kapitala s rizičnim profilom banaka te jačanjem globalnog financijskog sustava.

3.10.2 Načela interne revizije u bankama prema Baselskom odboru

Ova načela su namijenjena jačanju globalnog financijskog sustava. Provedbom ovih načela smatra se da bi se mogućnost ugrožavanja stabilnosti u državama trebala smanjiti. Napredak financijske stabilnosti u svim državama koje provode Basel treba stvoriti razvoj sustava supervizije. Dvadeset i pet osnovnih Bazelskih načela je podijeljeno u 7 skupina, a to su:

1. Ciljevi, neovisnost, ovlasti, transparentnost i suradnja (1. načelo)
2. Izdavanje odobrenja za rad i struktura (2. do 5. načela)
3. Bonitetna regulativa i zahtjevi (6. do 18. načela)
4. Metode stalne supervizije banaka (19. do 21. načela)
5. Računovodstvo i objavljivanje (22. načelo)
6. Ovlasti supervizora da nalože korektivne mjere i mjere za poboljšanje stanja u banci (23. načelo)
7. Konsolidirana i prekogranična supervizija banaka (24. do 25. načela) (službena stranica Hrvatske narodne banke, pristupano 20.3.2021.)

Nadalje objašnjenje navedenih načela:

- 1. Načelo- Ciljevi, neovisnost, ovlasti, transparentnost i suradnja-** Sustav interne revizije u bankarstvu mora imati određene ciljeve svakog sektora uključenog u superviziju banaka. Pravnim sustavom se regulira supervizija banaka. Odobrava se osnivanje banaka, ovlasti za pitanja sigurnosti i zdravlja bankarskog sustava, poštivanje zakona, pravna zaštita revizora ta zaštita povjerljivih informacija.

2. **Načelo- Dopusštene aktivnosti-** Aktivnosti institucija, nad kojima se provodi revizija, trebaju biti jasno određene.
3. **Načelo- Kriterij za izdavanje odobrenja za rad-** Tijelo koje izdaje odobrenje za rad institucije. Dokumenti potrebni za odobrenje rada sastoje se barem od procjene vlasničke strukture i sustava upravljanja banke, primjerenost i valjanost članova odbora direktora i višeg menadžera, procjene njezina strateškog i poslovnog plana, internih kontrola i upravljanja rizikom, projicirano financijsko stanje koje uključuje kapitalnu osnovu.
4. **Načelo- Prijenos značajnog vlasničkog udjela-** Supervizor može preispitati i odbiti prijedloge u vezi prijenosa udjela, što izravnog što neizravnog, u bankama prema trećim stranama.
5. **Načelo- Velike akvizicije-** Supervizija može preispitati ulaganja banke. Razlog tome je sprječavanje nepotrebnog rizika prema banci.
6. **Načelo- Adekvatnost kapitala-** Određuje se minimalni iznos kapitala za banke. On mora biti razuman te mora odgovarati rizicima koje banka preuzima. Ovo načelo je od velike važnosti za banke koje djeluju na međunarodnom tržištu.
7. **Načelo- Postupak za upravljanje rizikom-** Utvrđivanje, kontrola i smanjenje rizika su glavni postupci koji su jednaki veličini i kompliciranosti poslova institucije.
8. **Načelo- Kreditni rizik-** Vrednovanje odobrenih kredita i provedenih ulaganja, kvaliteta tog procesa i upravljanje investicijskim i kreditnim portfeljom, supervizori provjeravaju banke da li dobro provode taj postupak.
9. **Načelo- Problematična imovina, rezervacije i rezerve-** postavljaju se pravila i politike kojima se upravlja problematičnom imovinom i provodi se kontrola rezervi te njihova pridržavanja.
10. **Načelo- Ograničenja velikih izloženosti-** Putem bonitetnih ograničenja smanjujemo izloženost banaka drugim ugovorenim stranama.
11. **Načelo- Izloženosti prema povezanim stranama-** „...supervizori moraju postaviti zahtjeve bankama da izloženosti prema povezanim društvima i pojedincima odobravaju na osnovi tržišnih uvjeta, da se te izloženosti pažljivo prate, da se poduzimaju prikladni koraci kojima je svrha kontrola ili smanjenje rizika, te da se otpisi takvih potraživanja obavljaju u skladu sa standardnim politikama i postupcima.“ (Banka za međunarodne namire, 2006.)

- 12. Načelo- Rizik države i rizik transfera-** Banke moraju imati adekvatna pravila za održavanje ovakvih rizika te moraju imati rezerve za iste.
- 13. Načelo- Tržišni rizici-** Točno utvrđenje, mjerenje, praćenje i kontroliranje tržišnih rizika moraju banke provoditi. Supervizori će po potrebi nametnuti ograničenja ili kapitalne zahtjeve u slučaju prijetnje ovim rizikom.
- 14. Načelo- Rizik likvidnosti-** Banke moraju imati uređen sustav kontrole rizika likvidnosti. Taj rizik se mora kontrolirati na dnevnoj osnovi. Kod nepredviđenih okolnosti banke moraju biti spremne za suzbijanje rizika.
- 15. Načelo- Operativni rizik-** Postupci i politike koje banka poduzima za upravljanje rizikom moraju biti jednaki veličini i složenosti poslova u banci.
- 16. Načelo- Kamatni rizik u knjizi banke-** Također kao i prijašnji rizici, mora se provoditi kontrola, mjerenje i praćenje kamatnog rizika. Ti poslovi moraju odgovarati složenosti rizika.
- 17. Načelo- Interna kontrola i revizija-** Provjera banke za dobrom provedbom kontrola, zakona i propisa.
- 18. Načelo- Zloporaba financijskih usluga-** „Poznavanje svojih klijenata“ je bitna stavka u promociji profesionalnih standarda koji sprečavaju da banka bude iskorištena za kaznena djela.
- 19. Načelo- Supervizorski pristup-** Supervizori uvijek moraju imati spoznaje o poslovanju banke u cjelini, pogotovo o sigurnosti, stabilnosti i zdravlju sustava.
- 20. Načelo- Supervizorske tehnike-** „djelotvoran sustav supervizije banka treba se sastojati od izravnog i neizravnog nadzora te redovitih kontakata s upravom banke.“(Banka za međunarodne namire, 2006)
- 21. Načelo- Izvješćivanja supervizora-** Provjera izvješća izravnim nadzorom ili korištenje usluge vanjskog stručnjaka.
- 22. Načelo- Računovodstvo i objavljivanje-** Dosljednost vođenja dokumentacije te redovno objavljivanje podataka moraju objektivno prikazivati njezino financijsko stanje.
- 23. Načelo- Ovlasti supervizora da nalože korektivne mjere i mjere za poboljšanje stanja u banci-** Za provođenje korektivnih mjera revizori moraju koristiti adekvatne alate. Postoje mogućnosti oduzimanja odobrenja za rad ili davanje prijedloga za oduzimanje tog odobrenja.

24. Načelo- Konsolidirana supervizija- Kontrola se provodi na konsolidiranoj osnovi.

25. Načelo- Odnos između supervizora matične države i supervizora države domaćina-

„Prekogranična konsolidirana supervizija zahtijeva suradnju i razmjenu informacija između supervizora matične države i različitih drugih zainteresiranih supervizora, poglavito tijela nadležnog za superviziju banaka u državi domaćinu. Bankovni supervizori moraju zahtijevati da se lokalno poslovanje stranih banaka vodi u skladu s istim standardima kojih se moraju pridržavati i domaće institucije.“(Banka za međunarodne namire, 2006)

Supervizija banaka mora biti djelotvoran i temeljiti se na određenim preduvjetima. Ti preduvjeti utječu na funkcionalnu djelotvornost supervizije. Supervizija mora reagirati kada govorimo o smanjenju nedostataka u poslovanju banke. Nedostaci se moraju prezentirati državnim vlastima. Također uz nedostatke moraju se predstaviti i potencijalne posljedice. Zaštita banaka je pitanje politike koju trebaju riješiti nadzorna tijela uključujući i Hrvatsku narodnu banku.

3.10.3 Nedostaci Basel odredbi

Basel sporazum nije obavezan za prihvaćanje, ali mnoge zemlje su ga uvele u kontrolu svojeg financijskog tržišta. Izvedenice vrijednosnih papira stvaraju poteškoće u nadzoru financijskih institucija te mnoge pronalaze načine kako da izbjegnu neke od prihvaćenih odredbi Basela. Radi ovakvih nedostataka narušava se stabilnost financijskog tržišta. Sklonost rješavanja sporova arbitražom financijske institucije preusmjeravaju kapital na tržišta s većom profitabilnosti, ali manjom regulacijom i kontrolom.

Nedostatke Basel sporazuma iznose Cannata i Quagliariello 2009.godine, Kristein 2002.godine i Danielson et al 2001 godine u svojim istraživanjima. U Basel-u II kreditni rizik su ovlatile ne-bankovne institucije kao što rejting agencije što je dovelo do dva problema. Prvo je neovisnost rejtinga organizacije. Presuda donesena od ne-bankovne organizacije značajna je u slučaju kada banka oslobađa dio svoga kapitala, koji služi za pokrivanje rizika zajmova koji su prodani, za dodatno financiranje gospodarstva. Drugi problem se usmjeruje na metodologiju rejting organizacije što znači da su neke statističke metode korištene koje nisu mogle ukazati na stvarnu ocjenu istraživanja jer su metode ograničene i ne mogu se koristiti kod složenijih financijskih

instrumenata. Nadalje, bankovni interni modeli za izračun rizika su se smatrali profinjenima i preciznima što se ispostavilo netočnim kada je nastupila kriza. Zbog otkrivenih nedostataka razmatralo se ispravno korištenje modela. Basel II odbor je pružao mogućnost pretvaranja dugoročnih dugova u kratkoročne za rizične skupine u bilanci. Također, međunarodni računovodstveni standardi koji nisu bili dovoljno striktni i rigorozni davali su negativnu ocjenu te slabi nadzor financijskih institucija. Još neki od nedostataka na koje je ukazao Danielson et al prije financijske krize:

- „Predložene regulacijske mjere zanemaruju karakteristiku endogenosti rizika,
- Statistički modeli korišteni u procjeni rizika iskazuju nekonzistentnost, s tendencijom podcjenjivanja nedostataka rizičnosti različite imovine,
- Oslanjanje na rejting agencije vodi većoj nesigurnosti zbog toga što rejting agencije nisu predmet supervizije i nemaju nikakav stupanj odgovornosti za netočnost svoje procjene
- Modeliranje operacijskog rizika nije moguće provesti uz dostupne informacije i tehnologije iako je upravljanje ovim rizikom navedeno u Basel odredbama,
- Financijske regulacije vode procikličnosti financijskih sustava, odnosno usmjerenost na upravljanje sistemskim rizikom kroz regulaciju, u praksi, vodi pogoršanju stabilnosti cjelokupnog sustava.“(Peša, Zubak, Mitrović, 2015.)

Kristein govori u svojoj knjizi kako eksterna revizija uspješnije provodi Basel odredbe u usporedbi s bankama. Naime, banke su ponekad sklone dodijeliti nestvarnu ocjenu svoje procjene.

3.11 Dodd-Frank zakon

Dodd-Frankov zakon je izglasan 2010. godine u SAD-u. Zakon je izglasan za vrijeme Obamina mandata. Smatra se da je ovaj zakon doveo do najambicioznije reforme financijskog sustava. Spomenuti zakon je izglasan nakon financijske krize 2009. godine sa zadatkom da se cijeli financijski sustav zaštiti od mogućih kriza. Neke od značajki Frank Dodd zakona:

- Sastavlja se vijeće koje se sastoji od ne-bankovnih financijskih organizacija kojima se regulira i prepoznaje sistematski rizik. Osniva se i ured koji analizira sakupljene podatke da bi predvidjelo buduće rizike.
- Federalnim ovlastima je dodijeljena nova odgovornost za očuvanjem financijske stabilnosti.
- Te iste ovlasti ograničavaju ili sprječavaju federalnu pomoć financijskim nebankovnim organizacijama.
- Ograničava banke u trgovanju vlasničkim papirima kao što su hedge fondovi.
- Kontrola i transparentnost standardnih obveznica i složenih obveznica.

Glavne promjene koje su nastale Dodd-Frankovim zakonom su da centralna banka ima odgovornost za osiguranjem stabilnosti SAD-a te da i dalje mora obavljati svoje uobičajene uloge kao što su stabilnost cijena i regulacija zaposlenosti. Druga promjena ili uloga ovog zakona bila bi proizvodnja Zavoda za financijsku sigurnost potrošača.

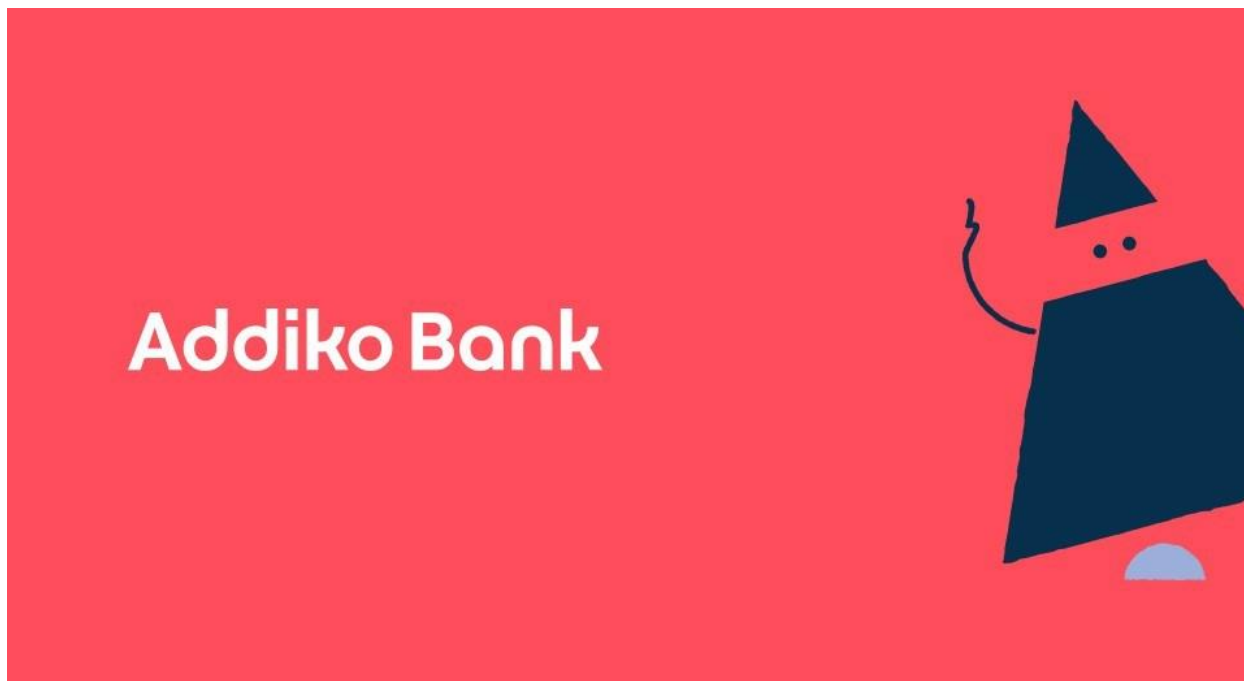
Ovaj zakon pokušava predvidjeti nastanak sistematskog rizika te ga tako i spriječiti te spriječiti kolaps financijskog sustava. Upravo taj rizik se pokušavao spriječiti 2009. godine kada je došlo do krize. Mnoge banke su provodile testove kako bi saznale koliko bi izgubile u slučaju produbljena recesije. Više od pola banaka koje su provodile test bi povećale svoju razinu kapitala. Ovaj test bi u svojim smjernicama bio iskazan na sljedeći način: stopa nezaposlenosti bi pala na 10,3%, BDP pada za 3,3% te smanjenje cijena nekretnina pada za 22%. Zbog rezultata centralnih banaka u ovom testu rješenje se pronalazi u zasnivanju Nadzornog vijeća financijske stabilnost. Tri glavna cilja ovog nadzornog vijeća su identifikacija financijskih kompanija kod koji postoji mogućnost stvaranja rizika, zaštita poreznih obveznika koji moraju u konačnici platiti dug kroz poreze te suočavanje s prijetnjama koje mogu narušiti stabilnost financijskog sustava SAD-a

3.12 Basel III i Dodd-Frank zakona

Razlika između Basel III i Dodd-Frankova zakona je što Dodd-Frank zakon prikazuje činjenice da sistemski rizik može varirati tijekom vremena. Rizik najviše može uzrokovati promjena u riziku imovine ili u promjenama izbora rizika financijskih tvrtki. Specifično pravilo koje je dio Baselskog odbora i Dodd-Frankova zakona je kapitalno pravilo. To pravilo se odnosi na ekonomske ekspanzije, tada kapital ostaje visok te na ekonomske kontrakcije kada se kapital nacionalnih banka smanjuje iz razloga da bi gospodarstvo ostalo stabilno.

Smatra se da Basel III i Dodd-Frankov zakon ne bi mogli spriječiti krizu 2009. godine čak i da su ranije stupili na snagu. Čak i u vrijeme enormnog rasta tržišta nisu mogli spriječiti popularno korištenje kredita za nekretnine. “Kolektivna sigurnost financijskog sektora bila je temeljena na AAA ocjenama od strane rejting agencija, a ocjene su potpomognute stambenim hipotekama.”(Peša, Zubak, Mitrović, 2015.) Smatra se da se moglo nekim izmjenama zakona spriječiti nakupljanje hipotekarske izloženosti. “Prvenstveno, umjesto zauzimanja a priori stava da će jedna imovina uvijek ostati sigurnija od druge, regulatori bi mogli svoje pretpostavke bazirati na godišnjem stres testu financijskog sektora na temelju sastava imovine u portfelju različitih banaka.”(Peša, Zubak, Mitrović, 2015.) Podizanje razine kapitalnih zahtjeva za sve institucije nije najbolja opcija kako se navodi u Baselskom odboru.

4 ADDIKO BANK D.D.

Addiko Bank AG u svojem vlasništvu ima Addiko Bank d.d. te je dio međunarodne bankarske grupacije. Addiko grupa posluje na tržištima Jugoistočne Europe. Njezina glavna uloga je potrošačko kreditiranje te financiranje malih i srednjih poduzetništva. Matična banka Addiko Grupa registrirana je u Beču u Austriji. Austrijska agencija za nadzor financijskog tržišta provodi kontrolu nad Grupom. Također agencija regulira poslovanje u zemljama u kojima Addiko posluje: Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Srbija i Crna Gora. Addiko Grupa omogućuje svoje usluge putem digitalnih kanala kao što je Internet bankarstvo koje pruža preko 800.000 klijenata. U državama u kojima posluje posjeduje 168 poslovnica.

„Temeljem svog fokusiranog pristupa Addiko Bank se uspješno pozicionirala kao banka-specijalist te je usredotočena na daljnji rast potrošačkog kreditiranja, financiranja malog i srednjeg poduzetništva, te na transakcijskog poslovanja („segmenti u fokusu“), nudeći neosigurane gotovinske kredite i obrtni kapital za male i srednje poduzetnike, a koji se uglavnom financiraju putem depozita stanovništva. Stambeno kreditiranje, Poslovanje s velikim korporativnim klijentima i javnim poduzećima („segmenti koji nisu u fokusu“) su se tijekom vremena postupno smanjivali, čime je osigurana likvidnost i kapital za sustavan rast potrošačkog kreditiranja i financiranja malog i srednjeg poduzetništva.“(Godišnje izvješće Addiko Bank d.d. 2020.)

Addiko Bank vodi se strategijom jasnog, jednostavnog i izravnog bankarstva. Fokus je stavljen na bitnu, učinkovitu i jednostavnu komunikaciju. Glavni cilj je poboljšanje učinkovitosti koji Addiko ostvaruje putem unaprijeđenih i standardiziranih proizvoda u segmentu malog i srednjeg poduzetništva. Cilj održavanja kvalitete imovine i smanjenje rizika ostvaren je putem istih proizvoda. Dionice Addiko Bank AG kotiraju na Bečkoj burzi od 2019. godine.

4.1 Addiko Bank u Hrvatskoj

Addiko Bank d.d. na hrvatskom tržištu posluje od 1996. godine, nudeći financijske proizvode i usluge pravnim osobama, javnim institucijama i građanima. Mreža Addiko banke na dan 30. rujna 2020. godine obuhvaća 42 poslovnice i 5 mobilnih timova te više od 200 bankomata diljem Hrvatske, a financijske usluge pruža više od 260.000 klijenata.

Uprava:

Mario Žižek, predsjednik Uprave

Ivan Jandrić, član Uprave

Dubravko-Ante Mlikotić, član Uprave

Joško Mihić, član Uprave

4.2 Opći gospodarski uvjeti

Potaknuta proizvodnom krizom u najvećim europskim zemljama, gospodarstvo euro zone usporilo se 2019. Nakon što se pandemija covid-19 počela širiti u prvom tromjesečju 2020, brzo je prerasla u očitu pandemiju. Hrvatska kao i druge zemlje je gospodarski „stala“. Nakon velikih nagađanja prestanka pandemije prije i za vrijeme ljeta, jesen je pokazala druga očekivanja koja nisu bila u korist gospodarstva države. Ciklički obrazac promjena u gospodarstvu, pogotovo u gospodarstvima koja ovise o turizmu, snažno je utjecao na Addiko banku. Glavne utjecaje dijelimo na vanjske i interne. Vanjski su oni koji uključuju slabiji izvoz, slabija strana ulaganja, niža stopa priljeva te ispodprosječni broj turista za vrijeme ljetne sezone. Unutarnji utjecaji su mjere koje je naša Vlada donijela ne bi li suzbila pandemiju. Zbog ovih čimbenika prosječni rast na ciljanim tržištima je pao s 3,2 % na -6,4% u 2020. godini. Hrvatska je zabilježila najveći pad koji je procijenjen na -9,4%.

S druge strane, koordinirani fiskalni odgovor i visoka likvidnost europskih središnjih banaka stabilizirali su razvoj tržišta rada, pomogli zadržati niske kamatne stope i suzbili dinamiku cijena.

Zbog Covid-19 virusa Hrvatska se suočila s velikim gospodarskim padom u 2020. godini. Došlo je do smanjenja domaće i međunarodne potražnje. Razlog zbog kojeg je Hrvatsko gospodarstvo tako nastradalo je dominantno turistički sektor koji čini četvrtinu BDP-a. Uz distribuciju turizma, Hrvatska se također mora nositi s utjecajem snažnog potresa koji je početkom godine pogodio glavni grad Zagreb i okolna područja, uzrokujući gubitke od približno 5,7 milijardi eura. Kako bi se olakšala otplata kredita lokalnim tvrtkama u teškim okolnostima, u prvom tromjesečju proveden je tromjesečni moratorij na bankovni dug. Hrvatsko udruženje banaka dogovorilo je odgodu otplate zajmova turističkoj industriji teško pogođenoj krizom Covid-19 do sredine 2021. godine. HBOR je također obustavio otplatu duga na tri mjeseca i najavio produženje plana osiguranja izvoznih kredita. Do kraja 2020. privatni zajmovi uglavnom su se oslanjali na stambene zajmove. Novi val zaraze trebao bi biti ublažen fleksibilnom privatnom potrošnjom koja bi trebala rasti tijekom 2021. godine. Niska inflacija, promjena poreza na dohodak, akumulirana prisilna štednja i zadržavanje radnih mjesta, također bi trebali imati veliki utjecaj na ublažavanje novog vala virusa.

4.3 Odgovor na pandemiju

Otpornost poslovnog modela koji Addiko banka ima prikazan je u poslovanju, a rezultati u 2020. godini su slabiji u odnosu na 2019. godinu.

„Addiko Bank izvijestila je o rezultatu poslovanja od 290,1 milijuna kuna na kraju 2020. godine. To je za 14,6% manje u odnosu na 2019. (2019.: 339,8 milijuna kuna). Učinci Covid-19 krize negativno su utjecali na neto kamatni prihod i neto prihod od naknada i provizija, ali pozitivno na operativne troškove. Na rezultat nakon oporezivanja od 87,1 milijuna kuna (2019.: 156,9 milijuna kuna) utjecao je značajan porast troškova rezervacija, uglavnom povezan s pogoršanjem makroekonomskih očekivanja zbog Covid-19.“ (Godišnje izvješće Addiko Bank d.d. 2020.)

Pandemija Covid- 19 je natjerala Vladu da poduzme nužne mjere poput ograničavanja ili potpune zabrane gospodarskih subjekata, kao i ograničenja za svoje građane kao što su smanjenje socijalnog kontakta koji je imao veliki utjecaj na socijalne i ekonomske aktivnosti u Hrvatskoj i

diljem svijeta. U ovoj krizi Addiko i dalje stavlja prioritet na klijente te im pruža podršku sa svim novim mjerama koje su morali uvesti u svoje poslovanje. Addiko banka je sve svoje usluge prilagodila potrebama klijenata te naglašava zdravlje i sigurnost u svojim uslugama. Potiče se Internet i mobilno bankarstvo te beskontaktno plaćanje. Addiko Bank je u 2020. godini odobrila 3.237 moratorija u iznosu od 1,316 milijuna kuna, zbog pandemije uzrokovane Corona virusom.

Zaposlenicima u Addiko banci su omogućeni uvjeti za siguran rad na radnim mjestima te je omogućen rad od kuće već od ožujka 2020. godine. Zaposlenici su podijeljeni u timove kako bi se olakšalo poslovanje s malim i srednjim poduzećima. Radno vrijeme je prilagođeno novim propisima od strane vlade, poslovnice su opremljene pleksiglasom i pregradama koje omogućuju sigurnost zaposlenika i stranaka te dezinfekcijskim sredstvima.

4.4 Financijski razvoj banke- analiza izvještajnog rezultata

Tablica 1: Analiza izvještajnog rezultata

	01.01. - 31.12.2020.	01.01. - 31.12.2019.	(%)
Neto bankarski prihod	602,7	671,6	-10,3%
Neto kamatni prihod	441,7	481,2	-8,2%
Neto prihod od naknada i provizija	161,0	190,4	-15,4%
Neto rezultat od financijskih instrumenata	77,8	113,6	-31,5%
Ostali operativni rezultat	-15,2	-25,2	-39,7%
Prihodi iz poslovanja	665,3	760,0	-12,5%
Rashodi iz poslovanja	-375,2	-420,2	-10,7%
Poslovni rezultat	290,1	339,8	-14,6%
Ostali rezultat	-21,7	-154,6	-86,0%
Očekivani kreditni gubici po financijskoj imovini	-125,6	-25,4	394,5%
Rezultat prije poreza	142,8	159,8	-10,6%
Porez na dobit	-55,7	-2,9	1820,7%
Rezultat nakon poreza	87,1	156,9	-44,5%

Izvor: Godišnje izvješće Addiko Bank d.d. 2020.

4.4.1 Neto kamatni prihod

Neto kamatni prihod smanjen sa 481,2 milijuna kuna na 441,7 milijuna kuna što bilježi pad od 39,5 milijuna kuna ili 8,2%. Zbog restriktivnih mjera o zajmovima potrošačima koji su uvedeni tijekom 2019. godine dolazi do pada kamatnog prihoda od 52,0 milijuna kuna u 2020. godini koji onda iznosi 517,9 milijuna kuna. (569,9 milijuna kuna u 2019. godini) Covid-19 virus je utjecao na nove isplate zajmova u segmentima u fokusu i planiranog smanjenja portfelja koji nije u fokusu.

Zbog trenutnih promjena kamatnih stopa, pad prihoda od kamata odražava pad prinosa obvezničkog portfelja. Negativni utjecaj prihoda od kamata djelomično je nadoknađen smanjenjem troškova kamata s -88,7 milijuna HK u 2019. na -76,2 milijuna HK u 2020., uglavnom zbog smanjenja troškova kamata na depozite klijenata za HK \$ -14,3,0 milijuna. Glavni razlog ove promjene kamatnih stopa na depozite je prijelaz s oročenih depozita s višim prinosima na depozite po viđenju s nižim prinosima. Kao rezultat, neto kamatna marža lagano je pala s 260 baznih bodova u 2019. na 248 baznih bodova u 2020. godini.

4.4.2 Neto prihod od naknada i provizija

U ovoj stavci uočavamo blagi pad u 2020. godini na 161 milijuna kuna u odnosu na 190,4 u 2019. godini. Prihodi od naknada smanjeni su sa 229,7 milijuna kuna u 2019. godini na 198,9 milijuna kuna u 2020. godini. Rashodi od naknada pali su sa -39,3 milijuna kuna na -37,9 milijuna kuna. Zbog pandemije uzrokovane Covid-19 virusom, smanjenje prihoda od naknada vidljivo je na stavkama FX i DCC (FX je tržište na kojem s trguje valutama, a DCC označava konverziju dinamičke valute) te naknadama po transakcijama i karticama zbog smanjenja aktivnosti plaćanja i podizanja novca. Taj efekt je djelomično pokriven povećanjem prihoda od računa i paketa.

4.4.3 Neto rezultat od financijskih instrumenata i ostali operativni rezultat

Neto rezultat od financijskih instrumenata pao je sa 113,6 milijuna kuna u 2019. godini na 77,8 milijuna kuna u 2020. godini. Ostali operativni rezultat kao razlika između operativnih prihoda i operativnih rashoda povećava se na -15,2 milijuna kuna u 2020. u odnosu na -25,2 milijuna kuna u 2019. "Ova pozicija sadrži sljedeće značajne dijelove:

- Troškovi osiguranja depozita smanjili su se na -20,5 milijuna kuna u 2020. godini u odnosu na -21,8;
- Troškovi rekonstruiranja, povezani s inicijativama za optimizaciju troškova, porasli su na -17,9 milijuna kuna s -13,2;
- Prihod od usluga pruženih članicama Grupe ostao je stabilan na 24 milijuna kuna u obje godine;

- Prihod od prodaje nefinancijske imovine porastao je na 9,2 milijuna kuna u 2020. U odnosu na 0,9 u 2019., većinom zbog prodaje investicijske imovine.”(Godišnje izvješće Addiko Bank d.d. 2020.)

4.4.4 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi smanjili su se za 10,7% na -375,2 milijuna kuna u 2020. godini. U 2019. godini su oni iznosili -420,2 milijuna kuna. Troškovi amortizacije su imali blagi porast u 2020. godini te su porasli sa -49,7 milijuna kuna na -53,4 milijuna kuna. Administrativni troškovi su se smanjili za 21 milijun kuna to jest na iznos od -137,7 milijuna kuna dok je taj trošak u 2019. godini iznosio -157,7 milijuna kuna. Ovo smanjenje se desilo zbog smanjenja troškova oglašavanja to jest konkretnije otkazivanjem marketinških kampanja te su se smanjili troškovi imovine. Nadalje, trošak zaposlenih smanjio se na -185,2 milijuna kuna u odnosu na 2019. godinu kada je iznosio -212,9 milijuna kuna. Nažalost u 2020. godini došlo je do otpuštanja radnika radi uštede i održavanja likvidnosti banke.

4.4.5 Očekivani kreditni gubici po financijskoj imovini

“Očekivani kreditni gubici po financijskoj imovini iznose -125,6 milijuna kuna (2019.: -25,4 milijuna kuna). Na rezultat u 2020. značajno je utjecala pandemija Covid-19. Povećanje troškova rezervacija uglavnom je potaknuto ažuriranjem makroekonomskih scenarija koji se koriste za izračunavanje očekivanog kreditnog gubitka (ECL-Expected Credit Loss), a izvedeno je uzimajući u obzir najnovije makroekonomske prognoze Bečkog instituta za međunarodne ekonomske studije.”(Godišnje izvješće Addiko Bank d.d. 2020.)

4.5 Detaljna analiza izvještaja o financijskom položaju

Tablica 2: Analiza izvještaja o financijskom položaju

	31.12.2020.	31.12.2019.	(%)
Novac i novčana sredstva	4.228,4	2.879,1	46,9%
Financijska imovina koja se drži radi trgovanja	133,5	126,7	5,4%
Zajmovi i potraživanja	9.417,8	10.236,4	-8,0%
Zajmovi i potraživanja od kreditnih institucija	404,4	63,8	533,9%
Zajmovi i potraživanja od komitenata	9.013,3	10.172,6	-11,4%
Investicijski vrijednosni papiri	3.457,1	4.234,6	-18,4%
Materijalna imovina	240,7	300,2	-19,8%
Nematerijalna imovina	79,3	51,7	53,4%
Porezna imovina	34,4	84,4	-59,2%
Tekuća porezna imovina	0,0	0,0	0,0%
Odgodena porezna imovina	34,4	84,4	-59,2%
Ostala imovina	64,3	51,2	25,6%
Dugotrajna imovina i grupe za otuđenje klasificirane kao namijenjene za prodaju	4,1	5,1	-19,6%
Ukupno imovina	17.659,6	17.969,3	-1,7%

Izvor: Godišnje izvješće Addiko Bank d.d. 2020.

Spomenuti izvještaj prikazuje stabilnu strukturu kamatonosne aktive. Značajan dio imovine predstavljaju novčane rezerve i obveznice visokog rejtinga i preko 50% imovine su zajmovi klijenata. „, 2020. godine ukupna imovina Addiko Bank u iznosu od 17.659,6 milijuna kuna smanjila se za -309,7 milijuna kuna ili -1,7% u odnosu na razinu iz 2019. (17.969,3 milijuna kuna). Ukupni rizik, odnosno rizikom ponderirana aktiva, uključuje kreditni, tržišni i operativni rizik (Basel III uzimajući u obzir MSFI 9 prijelazne aranžmane) smanjio se na 9.784,4 milijuna kuna (2019.: 11.438,1 milijuna kuna) što odražava smanjenje količina i mjera pomoći uvedenih u CRR kao odgovor na Covid-19.“

Novac i novčana sredstva su porasli na 4.228,4 milijuna kuna u odnosu na 2019. godinu u kojoj su iznosili 2.879,1 milijuna kuna, što nam govori da je banka veoma likvidna.

Financijska imovina koja se drži radi trgovanja skoro da se i nije mijenjala. Imovina je sačinjena od jednostavnih financijskih instrumenata kako bi se osigurala transparentnost i likvidnost. Dani zajmovi i potraživanja kreditnih institucija porasli su dok su se dani zajmovi i potraživanja klijentima smanjili. To je uzrokovano smanjenjem vrijednosnicama u stranim valutama, a zajmovi

i potraživanja od klijenata smanjili su se zbog manjka izdavanja hipotekarnih kredita, potrošačkih kredita te kredita prema malim i srednje velikim poduzećima.

Investicijski vrijednosni papiri smanjili su se na 3.457,1 milijuna kuna i oni su uloženi u obveznice visokog rejtinga vlade i financijskih institucija. Radi osiguranja likvidnosti sva ulaganja su jednostavna bez ugrađenih opcija ili drugih strukturiranih značajki.

Porezna imovina se smanjila u odnosu na 2019. godinu te iznosi 34,4 milijuna kuna. Pad veći od 50% je rezultat promjena privremenih razlika i ukidanja odgođene porezne imovine na prenesene porezne gubitke. Preneseni porezni gubitak je istekao u 2020. godini.

“Na strani passive, financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku blago su se smanjile na 14.509,8 milijuna kuna u odnosu na 14.623,5 milijuna kuna na kraju 2019. godine:

- Depoziti kreditnih institucija smanjili su se na 80,6 milijuna kuna u 2020. u odnosu na 143,9 milijuna krajem 2019.
- Depoziti klijenata ostali su stabilni na 13.266,6 milijuna kuna u 2020. (13.296,4 milijuna u 2019.). Visoka i kvalitetna baza depozita pokazuje pouzdanje klijenata u Banku.
- Ostale financijske obveze smanjile su se na 117,6 milijuna kuna u 2020. u odnosu na 151,3 milijuna u 2019.“(Godišnje izvješće Addiko Bank d.d. 2020.)

Tablica 3: Analiza izvještaja o financijskom položaju

	31.12.2020.	31.12.2019.	(%)
Financijske obveze koje se drže radi trgovanja	13,0	8,9	46,1%
Financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku	14.509,7	14.623,5	-0,8%
Depoziti kreditnih institucija	80,6	143,9	-44,0%
Depoziti komitenata	12.915,5	12.949,2	-0,3%
Uzeti zajmovi	351,1	347,2	1,1%
Subordinirani dug	1.044,9	1.031,9	1,3%
Ostale financijske obveze	117,6	151,3	-22,3%
Rezerviranja	195,8	237,1	-17,4%
Ostale obveze	85,8	81,0	5,9%
Ukupno obveze	14.804,3	14.950,5	-1,0%
Kapital			
Dionički kapital	2.558,9	2.558,9	0,0%
Zakonske i ostale rezerve	133,1	138,2	-3,7%
Revalorizacijska rezerva	0,0	10,2	-100,0%
Rezerva fer vrijednosti	76,1	91,8	-17,1%
Zadržana dobit	87,1	219,6	-60,3%
Ukupno kapital	2.855,2	3.018,7	-5,4%
Ukupno obveze i kapital	17.659,6	17.969,3	-1,7%

Izvor: Godišnje izvješće Addiko Bank d.d. 2020.

Rezerviranja i ostale obveze: stavka rezerviranja, u tablici, smanjila se na 195,8 milijuna kuna u odnosu na 2019. godinu kada je promatrana stavka iznosila 237,1 milijuna kuna. Na spomenuto smanjenje iznosa najviše su utjecale rezervacije za sudske sporove kao i isplata bonusa u 2019. godini. Za 2020. godinu nisu rezervirani bonusi.

Ostale obveze u blagom rastu dosegnule su iznos od 85,8 milijuna kuna, dok su u prethodnoj godini iznosile 81,0 milijuna kuna. Ostale obveze povezujemo s kartičnim poslovanjem i obračunskim dobitcima za nefakturirane usluge.

4.6 Kapitalni zahtjevi i zahtjevi likvidnosti

Unatoč izazovnoj 2020. godini, omjeri kapitala i likvidnosti Banke dodatno su ojačali. CET1 i T2 čine bazu kapitala Banke. T2 predstavlja dopunski kapital banke. “CET1 (Common Equity Tier 1), kapital prvog reda osnovna je mjera financijske snage banke s gledišta regulatora. Sastoji se od temeljnog kapitala koji se sastoji prvenstveno od običnih dionica i objavljenih rezervi (ili zadržane dobiti), ali može uključivati i neotplative nekumulativne povlaštene dionice. Bazelski odbor također je primijetio da su banke tijekom godina koristile inovativne instrumente za generiranje temeljnog kapitala; oni podliježu strogim uvjetima i ograničeni su na najviše 15% ukupnog temeljnog kapitala. Ovaj dio temeljnog kapitala postupno će se ukinuti tijekom provedbe Basel III.” (www.wikipedia.com- pristupano: 07.08.2021)

Najvažniji ciljevi CET1 i T2 su:

- Poboljšanje upravljanja rizikom,
- Ojačanje otpornosti bankovnog sektora EU na šokove od strane gospodarstva,
- Osigurati uobičajene aktivnosti kreditiranja za vrijeme lošije gospodarske slike države.

Navedeni kapitalni instrumenti iznose 28,6%, što je više od propisanog zahtjeva (17,3%) na temelju odluke SREP i primjerenih kapitalnih zahtjeva važećih od 31.1.2020. godine. Ukupni kapital smanjio se na 199 milijuna kuna dok je ranije iznosio 205,5 milijuna kuna. Do navedenog pada došlo je održavanjem amortizacije Tier 2 kapitala kada su se uklanjale odgođene porezne imovine. “Pozicija likvidnosti Banke ostaje snažna, s neto odnosom kredita prema depozitima (LTD ratio) od 67,9% (2019.: 76,5%), prema čemu odgovara svim regulatornim zahtjevima i pokazuje nizak prag tolerancije Banke prema riziku likvidnosti. Dodatno, u posljednjem tromjesečju 2020. Godine, banka je pokrenula postupak smanjenja trenutnog dopunskog kapitala. Istodobno s prijevremenim povratom dopunskog kapitala, banka će povećati svoj regulatorni kapital izdvajanjem kvalificiranog instrumenta dodatnog osnovnog kapitala (korporativna obveznica) u iznosu od 40 milijun eura koji će upisati Addiko Bank AG.”(Godišnje izvješće Addiko Bank d.d. 2020.)

Povećanje pokazatelja adekvatnosti stope ukupnog kapitala na razine iznad 30%, moguće je trenutnim planiranjem i promjenama u strukturi kapitala, planiranjem povećanja i očekivanog

kretanja rizika ponderirane aktive Banke. Ukazuje se da će Banka ispuniti očekivane MREL zahtjeve, zbog spomenutih planiranih vrijednosti kapitala. “MREL (Čvrst i transparentan okvir minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze) zahtjev određuje se u skladu s odredbama Delegirane uredbe Komisije (EU) 2016/1450 od 23. svibnja 2016. o dopuni Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se utvrđuju kriteriji povezani s metodologijom za određivanje minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze (Tekst značajan za EGP) (SL L 237, 3. 9. 2016.; u nastavku teksta: Delegirana uredba o MREL-zahtjevu).” (Pristup Hrvatske narodne banke određivanju minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i podložne obveze, 1.-6.) To je oznaka za minimalni kapital i podložne obveze.

4.7 Procedura rada interne revizije u Addiko banci

Planiranje revizije

Interna revizija predlaže godišnji plan rada za iduću godinu u posljednjem kvartalu tekuće godine. Godišnji plan predstavlja se Odboru za reviziju, usklađenost i sprječavanje pranja novca te Nadzornom odboru. Nakon njihova odobrenja navedeni plan predlaže se na prihvata Upravi banke.

Stavke koje plan mora sadržavati su:

- Popis svih planiranih poslova Interne revizije u poslovnoj godini
- Popis poslovnih područja koja će biti obuhvaćena s godišnjim planom rada
- Razdoblje u kojem će se planirati poslovi i kontrole obavljati

Plan rada mora biti usklađen sa Zakonom o kreditnim institucijama i Odlukom o sustavu upravljanja. Izvršenje plana i njegovi rezultati prezentiraju se Odboru za reviziju, usklađenost i sprječavanje pranja novca i Nadzornom odboru te na kraju Upravi banke. Ukoliko dođe do potrebe za izmjenama plana potrebno je ponoviti postupak suglasnosti i odobrenja izmjena plana rada na identičan način na koji se ishodilo odobrenje i prihvata inicijalnog plana.

- Tko obavlja: Izvršni direktor Interne revizije
- Tko kontrolira: Uprava, Odbor za reviziju, usklađenost i SPN, Nadzorni odbor Banke

- Ulaz: Popis revizija i potrebnih resursa za provedbu istih u narednoj godini (zakonski propisane revizije, revizije prema dokumentiranoj procjeni rizika iz audit tool-a, zahtjevi Uprave, Odbora za reviziju i Nadzornog odbora, revizije planirane od strane Grupe, revizije prema procjeni Izvršnog direktora Interne revizije)
 - Izlaz: Plan rada Interne revizije za narednu godinu
 - Sustav: Excel, PowerPoint, Audit tool aplikacija
- Rok: 31.12. tekuće poslovne godine

Priprema i planiranje pojedinačne revizije

Priprema i planiranje pojedinačnih revizija na nalog Uprave, Nadzornog odbora, Odbora za reviziju ili Regulatora obuhvaća definiranje predmeta revizije, ciljeva, opsega, i ograničenja revizije. Proučava relevantne zakonske regulative, raspoložive dokumentacije, interne aplikacije i pregled podataka. Kreira se obrazac *Engagement Planning* koji predstavlja operativni plan za provedbu aktivnosti unutar revizije. Viši samostalni revizor obavlja posao interne revizije. Njega kontrolira izvršni direktor interne revizije. Samostalni revizor mora pripremiti dokumentaciju u kojoj navodi plan za izvršenjem poslova revizije te popunjen i odobren obrazac *Engagement planning*. Revizor može koristiti sve interne aplikacije banke i web portale.

Provedba revizije

Provedba redovne ili izvanredne revizije podrazumijeva sljedeće aktivnosti:

- Najava revizije putem e-pošte,
- Održavanje sastanka prema potrebi internog revizora,
- Prikupljanje, pregledavanje i provjera zatražene dokumentacije,
- Uvid u bančine aplikacije,
- Provjera usklađenosti internih akata, procesa i izvještaja s regulatornim zahtjevima,
- Analiza i ocjena rizičnosti kontroliranog područja
- Donošenje zaključka, obrazloženje nalaza i preporuka,
- Završni sastanak na kojem se usuglašavaju komentari i definiraju rokovi za otklanjanje problema,

- Izrada konačne verzije izvještaja i
- Potpis radnih listova od strane revizora

Dostava nacрта izvješća

Odgovornim kontakt osobama dostavlja se verzija izvješća za prikupljanje suglasnosti ili očitovanja zaključaka, nalaza i preporuka revizije te definiranje rokova i odgovornih osoba za rješavanje nalaza revizije. Prema potrebi moguće je organizirati sastanka između odgovornih kontakt osoba iz područja revizije i internog revizora na kojem se raspravlja o nalazima i preporukama revizije te kako će se otkloniti određene poteškoće. Primljene suglasnosti, očitovanja, dogovorene korektivne aktivnosti i ostali relevantni podaci objedinjuju se u usuglašeni finalni izvještaj o provedenoj reviziji kojeg na kraju svojim potpisom odobrava Izvršni direktor interne revizije.

Izrada konačne verzije izvješća interne revizije

Finalno izvješće o provedenoj reviziji izrađuje se prema važećem predlošku izvješća i sastoji se od ključnih dijelova:

- *Management Summary* sažetak zaključka internog revizora. Obrazloženje ocjene revizije, pregled nalaza i preporuka te gradacija mjera za otklanjanje
- *Predmet revizije* obuhvaća zadatke, ciljeve, područje revizije i obuhvat ograničenje, uputa i dokumentacije za provođenjem revizije
- *Rezultat revizije* zaključci revizora po kojima se usuglašava rezultat s odgovorima organizacijskih jedinica koje su bile obuhvaćene revizijom
- *Utvrđeni nalazi i preporuke* u kojima pronalazimo odgovorne osobe, organizacijske dijelove i rokove za uklanjanje
- *Podaci o reviziji* – Pronalazimo podatke kao što su: tko je proveo reviziju, u kojem razdoblju, tko su bile kontakt osobe, dokumentacija korištena prilikom provođenja revizije

Prema internoj bančinoj klasifikaciji informacija, izvješća Interne revizije označena su Restricted, a moguća je i klasifikacija u Strictly confidential, ako pojedina revizija isto zahtijeva.

Dostava finalnog izvješća o provedenoj reviziji

Rezultati i sadržaj interne revizije prezentira se na sjednicama Uprave banke. Nakon prihvaćanja revizijskog izvješća od strane Uprave banke, finalno izvješće distribuira se putem e-pošte krajnjim primateljima kao što su: Uprava banke, Odbor za reviziju, usklađenost i sprječavanje pranja novca, Nadzorni odbor, Regulatori (ECB, HNB) i rukovoditelji organizacijskih jedinica. Primitak izvješća potvrđuje se putem elektroničke pošte i dostavom materijala za sjednice Uprave, odora za reviziju, usklađenost i sprječavanje pranja novca te Nadzornog odbora. Izvještaji se prosljeđuju u PDF formatu.

Unos u Audit Tool aplikaciju

Nepravilnosti koje je utvrdila interna revizija, dogovorena mjere i rokovi unose se u Audit Tool aplikaciju s podacima potrebnim za njihovo praćenje. Ukoliko očitovanje odgovornog organizacijskog dijela nije dostavljeno u roku od 3 dana po dostavi Izvješća na komentare, Interna revizija unijet će u Audit Tool rok za uklanjanje nepravilnosti po vlastitoj procjeni te će naknadno ponoviti traženje od odgovornog rukovoditelja organizacijske jedinice podatak o roku za uklanjanje uz obavijest nadležnom članu Uprave. Datum koji će se unijeti u aplikaciju mora odgovarati datumu finalne verzije Izvješća Interne revizije za rješavanje konkretnog nalaza. Rok za postupanje po preporukama je godina dana od datuma izdavanja. Jednom mjesečno, kroz cjeloviti eksport iz audit tool-a, Izvršni direktor vrši kontrolu unosa i ažuriranja za cjelokupni „portfelj“ nalaza i preporuka.

Praćenje nalaza i preporuka revizije

Samostalni revizor mora jedanput mjesečno ažurirati nalaze kojima se približava rok dospijeca ili je već dospio. Revizor, nakon isteka roka za uklanjanjem nepravilnosti, traži na uvid očitovanje pisanim putem o statusu riješenosti nalaza ili potrebi produljenja roka za rješavanjem nepravilnosti. Prolongat se najviše odobrava jedanput i na maksimalno šest mjeseci. Da bi revizija produljila rok za rješavanjem nalaza, potrebno joj je dostaviti pristanak od najmanje dva člana uprave. Također, mora se navesti razlog odgode, novi rok za rješavanje nalaza, koje su se mjere već poduzele, trenutni status i mjere koje treba poduzeti te se voditelj organizacijske jedinice mora obvezati na ispunjenje novog roka. Revizor obavlja internu reviziju u skladu s važećim

priručnikom za internu reviziju i poveljom interne revizije koju definiraju opcije i linije eskalacije. Dodatna funkcionalnost Audit Tool-a jest automatsko slanje notifikacije prije i poslije isteka roka.

Interna revizija će prihvatiti izostanak nerješavanja nepravilnosti samo u slučaju kada je jednoglasna izjava Uprave o prihvaćanju rizika. Takvi neriješeni nalazi bit će izviješteni na sljedećem sastanku Nadzornog odbora.

Pohranjivanje i arhiviranje dokumentacije

Pohranjivanje dokumentacije provedenih revizija provodi se na sljedeći način:

- Potpisani finalni original revizije pohranjuje se u ormar s ograničenim pristupom u ured interne revizije te se arhivira u arhivu banke,
- Elektronske radne i konačne verzije pohranjuju se na disk interne revizije koji ima ograničenja i osiguran backup,
- Također, arhiviranje se odrađuje i u Audit Tool-u,
- Izvještaje koje je interne revizija dužna dostaviti nadzornim tijelima moraju se arhivirati u sektor Pravnih poslova i ured Uprave

Sva dokumentacija mora biti pravilno označena prema klasifikacijama informacija o provedenoj reviziji na razini banke. Nadalje, mora biti u skladu s internim sustavom arhiviranja.

Model tri linije obrane

Kod ovog modela kontrola od strane menadžmenta predstavlja prvu liniju obrane kod upravljanja rizicima. Drugu liniju obrane čine funkcije kontrole rizika i usklađenosti koje uspostavlja uprava. Neovisno i objektivno izražavanje uvjerenja kroz provedbu interne revizije je treća linija. Svaka spomenuta linija obrane ima svoju ulogu u okviru sustava upravljanja bankom. Vanjska revizija može se smatrati četvrtom linijom obrane pružajući uvjerenje o istinitom i pravednom iskazivanju u financijskim izvješćima banke.

Ovlasti revizije

Interna revizija je ovlaštena za pristup svim funkcijama, evidencijama, imovini i osoblju banke. Ovlaštena je imati izravnu komunikaciju s Upravom, Nadzornim odborom i Odborom za reviziju, usklađenosti i sprečavanje pranja novca. Ima pristup vanjskom dobavljaču kojem je Banka eksteralizirala određene usluge i mnoge druge ovlasti. (Interna dokumentacija banke)

4.8 Predviđanja za 2021. godinu

Virus Covid-19 donio je visok stupanj neizvjesnosti. Osim što je teško predvidjeti budući razvoj, ona također negativno utječe na poslovne odluke pojedinaca i političara koji se pokušavaju prilagoditi novim neočekivanim situacijama. Može se ugroziti sposobnost dužnika da otplaćuje kredite i postaviti nova očekivanja, što dovodi do povećanja napetosti na financijskim tržištima. Iako postoje dokazi da su ograničenja europskog lanca opskrbe brzo uklonjena, potražnja se neće tako brzo vratiti na prijašnje razine. Posljedično, nekolicina ljudi brine da bi niska iskorištenost kapaciteta mogla ometati ulaganja, što dovodi do straha da će se ekonomska aktivnost također smanjiti.

Prognozira se da će Hrvatska postići stabilan oporavak u drugoj polovici 2021. godini, s godišnjom stopom rasta do 5%. Prema srednjoročnoj prognozi, očekuje se da će se stopa rasta i konvergencija blago usporiti, tržište rada stabilizirati, a također će se povećati i rast privatne potrošnje. Istaknuta kretanja će se u određenoj mjeri odražavati ciklički obrazac gospodarstava europodručja. Iako će neki nedostaci između rasta u regionalnoj i euro zoni i dalje postojati, taj će se jaz tijekom faze oporavka smanjiti. Također, to znači da su pritisci potražnje nepredvidljivi, a inflacija će ostati umjerena pod neprestano prilagodljivim monetarnim okvirom.

Učinak Addiko banke neodvojiv je od stanja hrvatskog gospodarstva. Stoga, predviđajući umjeren rast, Addiko banka očekuje da će se generiranje novih kredita početi nastavljati u tekućoj fiskalnoj godini. Međutim, smanjenje aktivnosti plaćanja zajma u prethodnoj fiskalnoj godini i stalni izazov okruženja kamatnih stopa dodatno će povećati teret poslovnog prihoda. S druge strane, troškovna disciplina Addiko Banke osigurat će pad operativnih troškova 2021. godine.

Nadalje, očekuje se da će opće usporavanje gospodarstva negativno utjecati na kvalitetu postojećeg kreditnog portfelja. Iako paket državnih potpora i plan obustave pomažu aktivnostima građana i tvrtki te u određenoj mjeri ublažavaju negativan gospodarski utjecaj, također je teško pravovremeno odraziti potencijalno pogoršanje kreditnog portfelja. Razvoj troškova rizika u konačnici ovisit će o ozbiljnosti poremećaja u gospodarskim aktivnostima vezanim uz Covid-19. Iz perspektive likvidnosti, pozicija Addiko banke i dalje je vrlo jaka, a utjecaj epidemije nije uzrokovao veliku količinu odljeva likvidnosti.

Addiko banka vjeruje da će stalna pozornost na kreditne aktivnosti, transakcije potrošača i malih i srednjih poduzeća ("fokus područja") i čvrsta predanost banke digitalnoj transformaciji smanjiti negativan utjecaj trenutne gospodarske situacije.

5 ZAKLJUČAK

Interna revizija je odgovornost Uprave banke, čija je zadaća nadgledati i kontrolirati cjelokupno poslovanje te nadzirati ostvarivanje unaprijed utvrđenih ciljeva i zadataka. Internom revizijom također se utvrđuje objektivnost, pouzdanost i vjerodostojnost financijskih izvještaja, kao i svih drugih informacija u poslovanju određenog subjekta ili banke. U radu opisana je važnost funkcije interne revizije u bankarskom sektoru, a razvoj globalizacije postaje sve važniji u organizacijskoj strukturi banke. Razvoj tehnologije i elektroničkog bankarstva posebno je naglasio njegovu važnost, pa sve metode i postupci koji se koriste u internoj kontroli moraju biti na najvišoj razini razvoja.

U Hrvatskoj provedba interne revizije je u potpunosti u skladu sa zakonima i propisima, a banka je prepoznala važnu ulogu interne revizije i kontrole u stvaranju dodane vrijednosti za banku. Učinkovite, profesionalne i neovisne interne revizije također mogu značajno smanjiti i upozoriti na rizike prijevara u bankarskom poslovanju, koji su vrlo prisutni i nastavljaju postojati u gotovo svim poslovima banaka. Funkcija interne revizije banke Republike Hrvatske usklađena je s novom definicijom interne revizije u 21. stoljeću od strane Instituta internih revizora, koja pojašnjava da je interna revizija neovisno i objektivno uvjerenje i konzultantska aktivnost za stvaranje dodatne vrijednosti.

Zaključuje se da su bankama potrebni visokoobrazovani i kompetentni zaposlenici kako bi postigli najučinkovitije poslovanje i bolju internu i vanjsku komunikaciju unutar banke, kao i uspostavili dobar sustav interne kontrole i revizije. Točnije, kako bi izvršili nadzor te uklonili sve potencijalne greške i kršenja ponašanja. Važno je naglasiti kontinuiranu edukaciju internih revizora i cjelokupnog menadžmenta banke kako bi se povećala razina svijesti i djelovanja na određene oblike internog nadzora. Tako uspostavom i organizacijom sustava internih kontrola, osigurava se uspješan rast i razvoj cjelokupnog bankovnog poslovanja, te ostvarivanje zacrtanih ciljeva banke. Addiko banka prati sve zakone i propise prema kojima obavlja internu reviziju. Glavni revizor, menadžment, Odbor za reviziju, usklađenost i sprečavanje pranja novca i Uprava glavna su tijela koja su zadužena za internu reviziju i njezino provođenje u banci. Također, zapošljava visokoobrazovane zaposlenike te uspostavlja dobar sustav s učinkovitim poslovanjem.

6 LITERATURA

Popis knjiga:

- Crnković, L., Mijoč, I., Mahaček, D., Osnove revizije, Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Ekonomski fakultet u Osijeku, 2010. godine
- Ružić, Z.: Revizorstvo u Jugoslaviji, vlastita naklada, Zagreb, 1938.
- Meigs, W. B., Whittington, O. R., Pany, K. J., Meigs, R. F.: Principles of Auditing, 1991.
- Fraser, D. J., Aiken, M. E.: Steller's Systems Based Audits, Prentice-Hall of Australia Pty Ltd., Sydney, 1981.
- Tušek, B., Žager, L.: Revizija, Drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2007.
- Bašić, A.: Načela za ocjenu sustava internih kontrola banaka, Računovodstvo i financije. No. 46, 2000.
- Alexander Hamilton Institute,: Interna revizije, Ključ financijskih i operativnih poboljšanja u poslovanju, 1998. godina
- Crnković, L., Mijoč, I., Mahaček, D., (2010). Osnove revizije, Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Ekonomski fakultet u Osijeku

Popis članaka i druge publikacije:

- Godišnje izvješće za 2020. godinu za Addiko Bank d.d. Hrvatska
- Predavanja za kolegij 'Upravljanje kreditnim rizicima', Šarlija, 2008.
- Procedura - Rad Interne revizije za Addiko banku, V.12_Final
- Dr.sc. Mijoč, I., mag.oec. Kovač, R., mag.oec. Marijanović, M.: Specifičnost interne revizije u bankama, izvorni znanstveni članak
- Međunarodni okviri profesionalnog djelovanja (MOPD) 2009, prijevod s engleskog jezika, Hrvatski institut internih revizora, Zgreb, 2009.
- Radman Peša A., Zubak V., Mitrović D., Oeconomica Jadertina, Regulacija financijskog tržišta prije i nakon svjetske krize, 2015. godina

Popis internet stranica:

- <https://alphacapitalis.com/> (datum pristupanja: 23.08.2021.)

- <https://www.hnb.hr/> (datum pristupanja: 10.08.2021.)
- <https://www.hanfa.hr/globalna-stranica-za-pretragu/?searchquery=bankarstvo>
(datum pristupanja: 29.07.2021.)
- https://en.wikipedia.org/wiki/Tier_2_capital (datum pristupanja: 07.08.2021.)

7 POPIS SLIKA

Slika 2.1:Podjela revizije _____	5
Slika 2.2:Objekt i predmet revizije _____	10
Slika 3.1:Proces interne revizije _____	14
Slika 3.2:Primjer pozicioniranja funkcije revizije unutar tipičnog poduzeća _____	17

8 POPIS TABLICA

Tablica 1:Analiza izvještajnog rezultata _____	33
Tablica 2:Analiza izvještaja o financijskom položaju _____	36
Tablica 3:Analiza izvještaja o financijskom položaju _____	38

Paula Varga

DATUM ROĐENJA:
25. lipnja 1996.

KONTAKT

Državljanstvo: hrvatsko

Spol: Žensko

Bukovačka cesta 26, 10000
Zagreb, Hrvatska

paula.varga996@gmail.com

(+385)998260886

LinkedIn: [https://
www.linkedin.com/feed/?
doFeedRefresh=true&nis=true](https://www.linkedin.com/feed/?doFeedRefresh=true&nis=true)

RADNO ISKUSTVO

01. KOLOVOZA 2019. - TRENUTAČNO - Zagreb, Hrvatska

b Administratorica baza podataka

Addiko Bank d.d.

- voditelj tima studenata,
- obrada i analiza podataka,
- priprema statističkih izvještaja za internu reviziju
- rad u internima bazama podataka banke,
- interodjelna komunikacija u svrhu pribave dokumenata za potrebe odjela,
- upravljanje poštom

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

01. LISTOPADA 2015. - 30. RUJNA 2018. - Ul. Vladimira Novaka 23, Zaprešić,
Hrvatska

- **bacc.oec**

Veleučilište Baltazar Zaprešić <https://www.bak.hr/>

01. LISTOPADA 2018. - TRENUTAČNO - Ul. Vladimira Novaka 23, Zaprešić, Hrvatska

- **struč. spec, oec**

Veleučilište Baltazar Zaprešić

<https://www.bak.hr/>

JEZIČNE VJEŠTINE

MATERINSKIJEZIK/JEZICI: hrvatski

DRUGI JEZICI: engleski

DIGITALNE VJEŠTINE

MS Office (Word Excel PowerPoint) / Rad na raunalu / Internet / Windows /
Komunikacijski programi (Skype Zoom TeamViewer) / Timski rad / Dobro
organizirana / S lakoćom prihvaćam i rješavam nove izazove kroz koje
napredujem / Sposobna raditi u timu / Komunikativna

Slušanje
C2

Čitanje
C2

**Govorna
produkcija**
C2

**Govorna
interakcija**
C2

Pisanje
C2

VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola: B